

2012 m. kovo 2 d., penktadienis

Nr. 9 (977) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

Brangūs skaitytojai,

Ko gero, ne visuomet pritariame tam, kaip paskirstomi Lietuvos žmonių mokesčiai, tačiau gera žinoti, kad 2 proc. pajamų mokesčio yra mūsų pačių valioje.

Jau 20 metų „7 meno dienos“ yra nekomercinis, nepriklausomas ir kultūrinei bendruomenei ištikimas laikraštis. Išlikti, augti ir kasdieniu darbu siekti kokybės – nemenkas iššūkis, tam yra būtina Jūsų parama. Ir moralinė, ir, jei įmanoma, finansinė.

Dėkojame visiems, praėjusiais ir ankstesniais metais savo palaikimą parodžiusiems aktyviu veiksmu – 2 proc. pajamų mokesčio adresavimui „7 meno dienoms“ ir kitais būdais. Kviečiame paremti laikraštį ir šiaisiai metais.

Pildydami Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512, adresuokite ją taip:

VšĮ „Meno dienos“, įm. kodas 300007987,
sąsk. Nr. LT247044060003988597,
Maironio g. 6, LT-01124 Vilnius.

Reikalingą formą galite gauti Mokesčių inspekcijos skyriuje, apsilankę mūsų redakcijoje (susitarę telefonu 2613039) arba atsidaryti ją mūsų internetiniame puslapyje www.7md.lt, taip pat formą galima užpildyti internete Mokesčių inspekcijos tinklalapyje www.vmi.lt (nuorodoje „Formos“ įrašykite FR0512 ir užpildykite PDF formato blanką).

2

Pokalbis su Juliumi Andrejevu

4

Cezario Graužinio „Ir vėl viskas bus gerai“

Bruno Munari knygų meno retrospektyva

Netikėtu rakursu

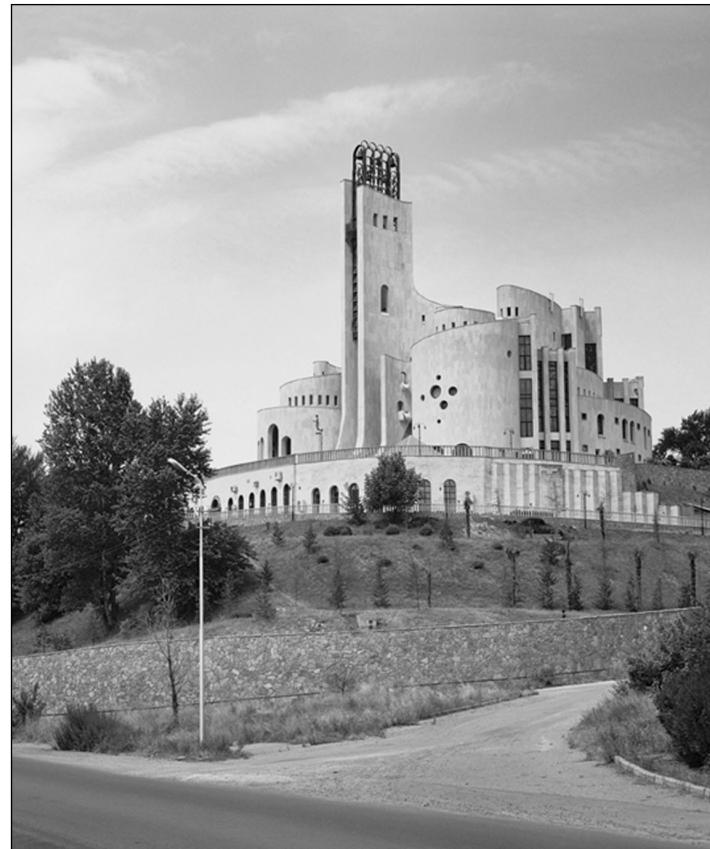
„Sovietinės architektūros fotografijų albumai. Antanas Sutkus, Romualdas Rakauskas, Frédéric Chaubin“ galerijoje „Vartai“

Marija Drėmaite

Akivaizdu, kad paskata atsirasti šiai parodai buvo nepaprastai populiarios Frédérico Chaubino knygos „CCCP: Cosmic Communist Constructions Photographed“ (Taschen, 2010) pasiromės. Autorius, kuris jau daugiau nei 15 metų vadovauja madingam prancūziškam žurnalui „Citizen K“, vėlyvojo sovietmečio architektūriniais monstrais susidomėjo 2003 metais, atsiktinai į rankas patekus knygai apie sovietinę Gruzijos architektūrą. Keiliaudamas po buvusias sovietinės imperijos respublikas, jis sukaupė išpūdingų ir kartu pasibaigintų pastatų fotografijų rinkinį, pavadinęs jį savaja keistenybių kolekcija. Chaubino kolekcija ir knyga susilaikė nepaprasto dėmesio visame pasaulyje, nes didelei daliai to pašaulio ji atskleidė iki tol menkai žinotą vėlyvosios sovietinės aplinkos paveikslą.

Zymaus fotografo parodą Vilniuje jaunos kuratorės Egėlė Juocevičiūtė, Danutė Gambickaitė ir Jolanta Marciauskytė-Jurašienė nutarė papildyti dviejų bene žymiausių sovietinio laikotarpio fotografų Antano Sutkaus ir Romualdo Rakausko architektūros fotografijomis ir taip pateikti kelis „laiko, geografijos ir istorijos požiūriu skirtinges žvilgsnies, atskleidžiančius fotografijų albumuose, skirtuose sovietinio laikotarpio architektūrai“. „Pirmasis žvilgsnis yra dabartinis (išorinis), fiksuojantis nykstančią epochą ir jos pavelde ieškantis kraštutinio kūrybiškumo, galėjusio egzistuoti totalitarinėje sistemoje. Kitas žvilgsnis – tuometinis (vidinis), kuris buvo kontroliuojamas ideologijos, bet pats išliko kūrybiškas“, – rašoma ekspoziciją pristatančiamė tekste.

Vos jėjės į parodą lankytojas patenka į „vidinio žvilgsnio lauką“, kuriame randa ant palangių išdėliotus sovietmečiu išleistus architektūros ir miestų fotoalbumus bei be jokio

Frédéric Chaubin. Santuokų rūmai, Tbilisis, Gruzija. 2003 m.
(Arch. R. Dzhorbenadze, V. Orbeladze)

aiškinimo pakabintas kelias Sutkaus nuotraukas iš skirtinį kolekciją ir Rakausko fotografijas kitoje salėje. Su visa pagarba puikiai kuratorių idėjai sugretinti išorinį ir vidinį žvilgsnį, tenka subjektyviai pasakyti, kad iš visos tos medžiagos tikrai nelengva suprasti, kaipgi tas fotomenininkų kūrybiškumas pasireiškė „derinant oficialų užsakymą su individualiomis prieigomis“. Višų pirmo nesutikičiau su autorų teiginiu, kad „ideologiškai apribotas žvilgsnis negalėjo ieškoti vien išskirtinių architektūrinių sprendimų, bet turėjo išryškinti gerąsias naujas kūriamos aplinkos puses, pertekti grožį, slypintį standartizuotos architektūros suteikiama ekonomiškame komforcie“. Mano nuomone, ideologinės kontrolės šioje meno srityje ir šiame žanre sureikšminti nereikėtų. Pačios fotografijos tai paneigia. Juo labiau kad kalbamė apie vėlyvojo sovietmečio laikotarpį, kai humaninė fotografijos estetika, paskleista Vakarų kūrėjų, tapo priimtina ir sovietiniams menininkams. Nors vakarų ir sovietinių fotografų santykis su vaizduojama tikrove skyrėsi, meninė išraiškos forma buvo kone identiška. Margarita Matulytė savo naujausioje knygoje („Nihil obstat. Lietuvos fotografija sovietmečiu“, VDA leidykla, 2011, p. 179–180) atskleidė, kad „svabalias lietuvių fotografijos (nuo septintojo dešimtmečio vidurio) bruožas – naujas dokumentalizmas, sietinas su analogišku (sutapusių chronologiskai ir panašios meninės ideologijos) amerikiečių

NUKELTA | 5 PSL.

Gyvas instrumentas man yra svarbiausias

Pokalbis su Juliumi Andrejevu

Julius Andrejevas – kompozitorius, pianistas ir pedagogas. Sukūrė daug jvairių žanrų ir tematikos kūrinių. Tai instrumentiniai ir vokaliniai opusai, muzika vaikams, spektakliai bei kinui. Julius Andrejevas, kuriam šiemet sukako 70 metų, dalijasi mintimis apie jauniosios kartos muzikinį ugdymą, pasakoja apie novatoriškumo paieškas muzikoje, svarsto, ką reiškia vadovauti svarbioms kultūros institucijoms.

Gerbiamas Profesoriau, tikriausiai pagavau Jums nesibaigiančių darbų sūkuryje?

Taip, išvaziuoju į Estiją dalyvauti tarptautinio pianistų konkurso žiuri darbe ir grįšiu jau po atostogų.

Smagu, jei konkursai Jums prilygsta atostogoms...

Kaip čia pasakius – konkursuose reikia dirbti. Teko triskart būti Sankt Peterburge, ypač stipriame konkurse. Ten vidurinioji grupė, nuo 12 iki 16 metų, groja absolviačiai viską, kas parašyta fortepijonui. Sudėtingiausius dalykus – Rachmaninovo, Čaikovskio, Prokofjevo koncertus.

Estate vienas iš Balio Dvariono jaunujių pianistų konkursuose organizatoriu bei žiuri pirmininkas. Gal galėtumėte prisiminti, kaip gimė, augo, brendo ir kuo tapo šiandien šis konkursas?

Jis atsirado 1974 metais. Tada man tekdavo važinėti su grupė, vizituojančia muzikos mokyklas Lietuvoje, ir iš arti pamatyti, ypač atokesnes vietoves aplankius, kokia yra apgailėtinai padėtis. Aš kalbu tiktais fortepijono sriti, bet manau, kad panašiai buvo ir kitose. Dėstyavo, kas tikta galėdavo: jeigu skambinti fortepijonu mokė chorvedžiai, tai dar buvo visai neblogai. Palyginti su pirmaisiais konkursais, dabar pianistų parengimo lygis neįprastai pakilęs. Bet anuomet tai buvo tiesiog noras sužadinti, sužinti tas mokyklas. Niekad nepamiršiu pirmojo konkurso, kai suvažiavo jaunimas iš tolimesnių miestų ir miestelių, išvydome, kiek esama talentingu vaikų, tik jiems reikalinga gera juos vedanti ranga. Konkursas buvo sumanytas Lietuvai – mūsų vaikams, mūsų mokykloms, tačiau ilgainiui jis išaugo iš šių marškinelių. Prie jo pradėjo jungtis, siūsti savo dalyvius kitos buvusios Sovietų Sajungos respublikos, o vėliau šis konkursas tapo tarptautiniu. Ilgainiui prie pianistų prisijungė smuikininkai, vėliau styrininkai išsiplėtė – atsirado violončelės, gitara ir taip toliau. Taigi šis judėjimas yra visa apimantinis. Konkursas dabar jau yra tarptautinės konkursų asociacijos narys, yra matomas, gir-

dimas, ir duok Dieve jam išlaikyti šią degančią ugnį.

Paminėjote pedagogo svarbą mokinio ugdymo procese. Pats nuolat dalinatės patirtimi konferencijose, seminaruose, edukaciūnose projektuose, skirtuose muzikos pedagogams, vedate fortepijono meistriskumo pamokas jauniesiems atlikėjams. Ar tai lemia noras visokeriopai plėtoti, skatinti šį procesą?

Tai viena iš pričasčių. Neatsiskau, jeigu esu kviečiamas. Jau kurį laiką man tenka kuruoti Klaipėdos apskritį, ir kaip tik nesenai ten vyko seminaras – suvažiavo visos Žemaitijos vaikai su mokytojais, ir mes visą dieną bendravome prie instrumento. Atsirado ryšys, supratimas, ko siekti ir kokias būdais tai daryti. Antra vertus, randu labai daug gero ir net pamokomo tū pedagogų darbe.

O šiaip, kai prisimenu studijų laikus, mes paskutiniams kurse laukdavom to nelemtu skirstymo dirbtį, ir siuntimas mokytojauti į Klaipėdą ar Panevėžį jau rodėsi kaip tremtis, o dabar ten visos muzikos įstaigos yra užpildytos, ir darbą rasti gana kebu. Dirba puikūs pedagogai, baigę mūsų akademiją, ir matyti išmaninę jų darbo vaisiai.

Atrodo, Jūs nuoširdžiai tikite, jog muzikos mokykla yra ta vieta, kur pradeda kaltis meno suvokimo, pagarbos menui ir tautos kultūros daigai?

Taip, bet dabar kuo toliau, tuo labiau matome, kaip pasikeitimai mokymo programose pradeda neišgami veikti visą muzikinį auklėjimą. Jeigu mažam vaikui pirmose klasėse skiriamas pusvalandis ar menka pamokėlė vieną kartą per savaitę, o solfedžio galima atsisakyti, rezultatų nelauk.

Kai dirbau Ispanijoje, tai ši šalis kaip tik periminėjo mūsų patirtį. Senoji jų sistema buvo labai keista, tiesiog neišmintinga. Galite įvairiai duoti, jeigu ketvirtuoje klasėje vaikai jau buvo verčiami groti Chopino etiudus... Buvo nežmoniškai perkrautos programos, visiškai neatitinko vaikų mąstymo ir galimybų. Taigi ispanai perėmė mūsiškė pakopinė sistemą, buvusią sistemą, nes jos pamatai dabar labai smarkiai išjudinti.

Ispaniją (1991–1998), ko gero, vykote pasidalinti patirtimi?

Aš turėjau kontraktą pedagoginiams darbui vieniem metams, bet ten „užkliuu“ ir prabuvau septynerius metus – dėčiau fortepijoną jų konservatorijoje.

Ar Ispanijoje įgijote kokios nors specifinės patirties?

R. DANISEVIČIAUS NUOTR. IŠ MILC ARCHYVO

Be abejo, mane visuomet domino išpanų kultūra apskritai ir, aišku, muzika. Bandžiau kiek įmanoma daugiau pamatyti, pavažinėti, paskaityti ir pasisemti, taigi tikrai patyriau ne tik labai daug išpūdžių,

bet ir praturtėjau žioniomis įvairose srityse.

Jums nuolat tenka darbuotis skirtinėse veiklos sferose: koncertuojančio pianisto bei klavesinininko, kompozitoriaus, muzikos pedagogo, jvairių kultūros institucijų administratoriaus. Kaip Jums sekasi visa organizuotumas ir tikslas siekimas, visą laiką numatant veiklos gaires bei etapus.

Kaip Jūs žiūrite į vis labiau populiarėjančią tendenciją, jog kultūros įstaigai vadovautų ne tos sritis specialistas, o vadybą išmanantis žmogus?

Vien tokio žmogaus, manau, neteckenka. Jis gali būti šalia, bet vadovauti turi asmenybę su savo vizija – teatro ar bet kurios kitos įstaigos. Kas iš to, kad jis bus geras vadovininkas, bet tolimes tai sferai, su kuria jis tiesiogiai kasdien susiduria. Vadybą išmanantys žmonės turi būti kaip vykdytojai, bet smegenys ir dvasia yra privalomos savybės to, kuriam pavesta būtent ši sfera.

Kokios įtakos apskritai vadovas gali turėti institucijos veiklos sėkmėi?

Manau, kad labai didelės. Bet jis, kaip autoritetas, visuomet yra ne vienas – privalo turėti bendraminčių ansamblį, generuojančią idėjas, mokėti paskirstyti darbus, nesiimti visko daryti pats. Mokėti išlaikyti distanciją bendraujant su pavaldiniais, bet kartu ir būti tiesiog elementariai nuoširdus. Bet juk tai vadovelinės tiesos...

Ko gero, dėl šių savybų ir buvote kviečiamas vadovauti ne vienai institucijai...

Nežinau, nežinau (*santūriai šypsosi*)...

Kokios savybės, Jūsų nuomone, reikalangos vadovui?

Pirmiausia, reikia gerai išmanyti tą sritį, kuriai vadovauji. Kita, turbūt reikia mokėti pasakyti „ne“. Savaimė suprantama, būtinės tam tik-

Kaip prisimenate tuos metus – ar Kompozitorų sąjunga nuėjo tuo keliu, kaip anuomet buvo galvota, ar planai ir vizijos realizavosi?

Apskritai taip. Žinoma, paskui labai didelės įtakos turėjo visos blokados, ištikusios Lietuvą, pinigų stygijus ir taip toliau. Jis negalėjo neatsiliepti natūraliam muzikos vystymuisi, ypač kūrybai. Bet apskritai manau, kad lietuviška muzika vystosi labai gera linkme. Žinoma, bent man asmeniškai nesinorėtų, kad viskas perėtų į elektroniką. Gyvas instrumentas man yra svarbiausias.

Kokios šiuolaikinės lietuvių muzikos tendencijos Jums atrodo intriguojančios, daug žadančios? Kokie atlikėjai – solistai ir kolektyvai – labiausiai traukia Jūsų dėmesį?

Čia jau reikėtų vardinti, ir labai daug ką. Man atrodo, kad dabar ypač įdomios moterys – tarkim, Raminta Šerkšnytė ar Justė Janulytė, anksčiau iškilusios Onutė Narbutaitė, Loreta Narvilaitė. Moterų muzika dabar ypač ženkli mūsų padangėj. Labai imponuoja kompozitoriaus Mariaus Baranausko kūryba. Bet, paminėjęs vieną, turėčiau minėti ir dar vieną, ir dar vieną. Ši įvairovė labai žavi ir džiugina.

Iš atlikėjų esu fortepijoninio trio „Kaskados“ gerbėjas, „Chordos“ kvarteto, kuris daugiausiai propaguoja šiuolaikinę muziką, yra dabar kuriamos kvartetinės muzikos pirmasis atlikėjas. Esama labai daug įdomių solistų: pianistai Kasparas Uinskas, Gintaras Januševičius, violončelininkas Povilas Jacunkas. Sąrašas būtų ilgas.

Kokius bendraminčius lietuvių muzikos galėtumėte įvardinti?

Daugiausia jaučiu simpatiją Vidmantui Bartuliu ir Algirdui Martiniūniciui, su jais randu bendrą kalbą.

Kas jūs labiausiai jungia?

Manyčiau, tai, kad matome groti pačiame garse.

Ar jūs pažiūrums, interesams, muzikiniams mąstymui, apskritai meno vertinimui turėjo įtakos vaikystės, jaunystės patirtys, sutiki žmonės?

Augau aš muzikinėje aplinkoje. Visą vaikystę mačiau, ką veikė mano tėvas (Rostislavas Andrejevas, 1907–1967, ilgametis Kauno muzikinio teatro solistas ir režisierius, – K. L.), kaip jis dirba. Dar atsimenu jį dainuojant, o vėliau jis tapo režisieriumi. Kaip jis kruopščiai rengdavosi būsimam pastatymui – būdavo apsivertę žurnalais, knygomis, įvairiaisiais išrašais, nuotraukomis, albu-mais, siekdamas pažinti tam tikro laikotarpio ar epochos drabužius,

NUKELTA | 3 PSL.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

manieras, elgseną ir t.t. Man atrodo, kad jis patirdavo didžiulį malonumą, prisiliedamas prie naujo kūrinio ir gilindamas iš jų. Dar būdamas mažas, girdėdavau jį repetuojant, motina prisėsdavo prie fortepijono, padėdama jam rengti partijas. Taigi vaikystė, tos ištakos buvo gana muzikalias.

Baigus Kauno dešimtmetę (abar J. Naujaliu) muzikos mokyklą, atrodė, kad jokio kito pasirinkimo ir nėra – reikia toliau studijuoti fortepijoną, ką ir padariau.

Dar mokykloje mėgejiškai ši bei tą parašinėdavau. Pirmieji kūrybiniai bandymai – naivūs ir juokingi, bet jų būta. Vėliau, baigus fortepijono studijas, kilo natūralus noras studijuoti kompoziciją. Net neabejojau – atrodė, kad kitaip negali būti.

Kalbant apie kompozitorų estetines nuostatas, jų kūrybinį bražą, dažnai akcentuojama pedagogų įtaka...

Mano kompozicijos dėstytojas Eduardas Balsys paliko labai gilius, sektinus pėdsakus kalbant tiek apie pačios muzikos organizavimą, tiek apie taurų požiūrį į profesiją. Ir kaip asmenybė, kaip žmogus buvo labai sažiningas ir garbingas. Mūsų pamokos neapsiribojo vien kompoziciniams dalykais – buvo kalbama apie labai daug ką, kas šalia, ir kas toliau.

Koks Jūsų kūrinių atsiradimo stiimulas – ar lemia užsakymas, ar jie gimsta iš Jūsų muzikinių idėjų?

Kai užsakoma parašyti muziką spektakliui arba kinui – tai ir yra stiimulas. Apskritai man teatras patiko nuo vaikystės, prie jo buvau priprates, todėl buvo labai įdomu kurti muziką spektakliams, vėliau ir kinui. Čia kažkokio dvilypumo nejausdavau. Tačiau šiaip užsakymo parašyti muzikos kūrinių bodėdavau-

si. Vienintelė išimtis – M.K. Čiurlio pianistų konkursui sukurti „Lemtis“ ir „Estampas“ – jie radosi kažkaip natūraliai. Vis dėlto užsakymas turi šiek tiek prievertas, jai lyg ir prieniniesi.

Apmaudu, kad muzika teatru ar kinui, kurią aš su tokiu azartu rašiau, yra vienalaikė. Spektaklis numimas nuo scenos, ir tavo muzikos nebileka. Filmas irgi rodomas tik kurį laiką, ir muzika išnyksta kartu su juo. Lieka tik statistiniai faktai, bet tai mažai guodžia. Gal geriau vietoj šios muzikos, kuriai skyriaus tiek daug laiko ir dėmesio, būčiau kūrės kažką kita, kuo net praejus laikui būtų domimasi, kas būtų atliekama. Deja...

Ar nekiol minčių tos teatro ar kino muzikos, kurią itin branginate, transformuoti ar naujai pritaikyt?

Vienas kompozitorius yra pasakęs: „Esi prastas kompozitorius, jei nemoki parduoti tos pačios muzikos tris kartus.“ Žinoma, šis pasakymas labiau paradoksalus.

Mano stalčiuose yra nemažai pradėtų ir užmestų kūrinių. O taip atsitikdavo todėl, kad pradedant išvažiuoti, turint aiškų darbo planą ir viduje girdint būsimą kūrinį, taip sašant, esant toje sferoje, ateina laikas išvažiuoti gastrolių kokiam mėnesiui ar ilgajau. Vėliau grįžti, tą prarastą dvasią gaudai, gaudai, o ji jau išslydusi. Aišku, retkarčiai atsargas revizuoju, tad vienas kitas dalykas ir panaudojamas, bet apskritai tai šaukštai po pietų. Kai rasha kūrinių, privailai būti susikoncentravęs, negali išsijungti iš to lauko – girdėjimo lauko, emocinio lauko.

Nesu konvejerinio darbo šalininkas, kai vos užbaigęs vieną kūrinių iškart rašai kitą. Tokios kūrybos sudaro daug opusų, bet kiek jų turi išliekamą vertę – nežinau. Aš dirbu gana lėtai – esu krapštukas, lėtai nokstantis, ir jei negirdžiu to, kas yra po pieštuku, vadinas, kažkas ne taip. Esu linkęs atsakyti už kiekvieną natą, kad jinai nebūtų atsiki-

ti.

nė arba prabéganti. Bet tai nereiškia, jog ta muzika gera...

Koks tradicijos ir šiuolaikiškumo santykis vyrauja Jūsų muzikos kūryboje? Kaip Jūs suprantate muzikos (ar apskritai meno) kūrinių šiuolaikiškumą – ar tai naujų madų vaikymasis, nūdienos realijų atspindėjimas, ar dar kas nors?

Jūs jau pasakėte žodį „vaikymasis“, tai to vaikymosi man kaip tik nickad nesinorėjo. Žinoma, kartais pajunti, kad muzika nužengė kažkur tolyn, ir tu jau užsisidėjai. Tada darai išvadas. Bet neturiu tikslų žūtbūt skverbtis į avangardą. Mane tenkina, jeigu muzika atliekama. Juo labiau jeigu ją atlieka jauni žmonės. Šiandien...

Vis dėlto ar būta kokių nors radiokesnių bandymų muzikos srityje?

Dar studijų metais pirmosios landoms geležinėje uždangoje buvo išvažiavimai į „Varšuvos rudens“ festivalius, kur kaip tik mums atsišvėrē visa tai, kas darosi už sienos. Ir daug kas pribloškė. Tada mes, keli studentai, iškūrėm grupę, kuri vadino si ŠLAF-B (Juozas Širvinskas, Chaimas Lifšicas, Julius Andrejevas, Putinas Fledžinskis ir Michailas Barolskis). Tuo metu kai kurių partitūrų buvo neįmanoma gauti, tad važiuodavome į Maskvą, o Lenino bibliotekoje gaudavome bei parsiveždavome fotojuosteles su partitūromis. Taip pas mus atsiraudo ir A. Schönbergas, ir A. Webernas, ir P. Boulezas. Pradėjome rengti Aktorių namu salyčėje, visuomet lūždavusioje nuo smalsuolių, paškaitas, kurios vadinosi „Nuo Schönbergo iki...“. Kai iš Maskvos buvo atvažiavę vadinamieji nepripažinti kompozitoriai, jie tiesiog akis išpūtė, kad mūsų Konservatorijoje, dabartinėje Muzikos ir teatro akademijoje. Na, ir „gavau velnių“. Tai tiesiog buvo neleistina.

Ačiū Dievui, Kompozicijos katedrai tuomet vadovavo E. Balsys, ir jis mus paprotino, kad veiktume išmintingiau ir gudriau. Taip tarp minėtų autorius išrašė atsiraudo lietu-

vių kompozitorų kūrinių. Mes leisdamovome įrašus, nes tokios muzikos atlikėjų dar neturėjome. Ir taip gana ilgokai gyvavo tas mūsų ŠLAF-B, buvome net sukūrė kolektyvinę muziką Lietuvos kino studijos dokumentiniams filmui „Nuo asilo iki mastytojo, arba šis tas apie informaciją“ (rež. Algirdas Tumas, 1967). Ilgainiui visi išskirstė savais kelias du nariai išvažiavo į užsienį, ir, aišku, grupė neišsilaikė.

Žinoma, salytis su naujauj muzika negalėjo neatnisipli kūrybai. Pavyzdžiu, paveiktas dodekafoninės sistemos parašiau teleoperą „Liūdnas pasaka“, chorinį ciklą „Fenikas“.

Dabartiniai studentai, ko gero, sunkiai įsivaizduoja, kokiomis salygomis teko anuomet studijuoti...

Kitoks tada buvo muzikinis auklėjimas mokyklose – pamenu, mūsų pedagogai teigdavo, kad dodekafonija yra ta pati kakofonija, ir visas aiškinimas. Netgi Stravinskis buvo draudžiamas. Kai pirmaisiais metais studijavau fortepijono specialybę ir radau tėvo bibliotekoje Igorio Glebovo knygą, kurioje buvo gana smulkiai išanalizuotas pirmasis Stravinskio kūrybos periodas, surengiau paskaitą mūsų Konservatorijoje, dabartinėje Muzikos ir teatro akademijoje. Na, ir „gavau velnių“. Tai tiesiog buvo neleistina.

Tačiau Jūsų noras skleisti svarbias idėjas, užsiimti šviečiamaja veikla gyvas iki šiol...

Dabar tai kur kas geriau daro kompozitoriai Mindaugas Urbaitis ir Šarūnas Nakas radijo „Klasika“ laidose. Yra daug talentingo jaunimo, kuris toli paženges, ir norisi, kad neprarastų to pasiaukojimo švietėjiskai misijai.

Jums jau tekė gyvenime praeiti daug gražių, prasmingų etapų. Jei tektų kur jors pakartoti – ar ką nors darytumėte kitaip?

Gali būti. Šiaip jau įprasta sakyti

„aš nieko nekeičiau“, bet, aišku, kažko atsakymą ir bandyčiau ieškoti labiau subalansuoto gyvenimo. Žinoma, reikia uždirbti duoną, ir tai yra neišvengiama kasdienybė. Jau kadaise esu sakęs, kad manau, jog menininkas turi būti vienas. Turi omeny, kad tada esi pats už save atsakingas. O jei tu atsakings už savo šeimą, tai privilai atsižvelgti į tas pareigas, iš būtinybė.

Be to, manau, kad antrą kartą turbūt nesipainiočiau į jokią vadovavimo veiklą.

Ar tai susiję su tarpsniu, kai buvote LNOBT generaliniu direktoriu (1999–2001)?

Taip, tai buvo tikrai pats sunkiausias laikotarpis. Bet, antra vertus, mane labai praturtino tiesioginis susidūrimas su opera, baletu, su ryškiomis asmenybėmis, su bandymu išjudinti rutiną to meto teatre. Pasipriešinimas buvo labai didelis. Puoselėjau svajonę, pavyzdžiu, kad pasikeistų mūsų baleto meninės išraiškos priemonės. Dėl to džiaugiuosi, kad teatre atsirado kinų, prancūzų, lenkų choreografų. Pagaliau mano svajonė buvo „Raudonoji Žizel“, ir kai įvyko ši premjera, pajutau, kad nors kažką esu padarės. Tada padėjau pareiškimą ir išėjau.

Jūsų jubiliejinė sukaktis praėjo kulkiai ir nepastebimai – be tokios progoms būdingos šventinės pompastikos, be gausybės sveikinių. Ar tai buvo sąmoningas Jūsų pasirinkimas?

Viso to atsisakiau, mat esu kiek prietaringas. Man lemtingas skaičius – septyni. Turi tikslą sulaukti 77-erių ir tada pakvesti atvėsti...

Tikite skaičių magija?

Tikiu šiek tiek, su šypsenėle.

Dėkoju už pokalbi.

KALBĖJOSI
KRISTINA LOGVINOVENĖ

Vienas nakties fone

Egidijaus Buožio kompaktinė plokštėlė

Živilė Ramoškaitė

Nauja džiazo pianisto ir kompozitoriaus Egidijaus Buožio kompaktinė plokštėlė pavadinta „One“ („Vienas“). Tod vos pačiems ją į rankas aišku, kad čia įrašytą muziką E. Buožis atlieka vienas – jis ir atlikėjas, ir kompozitorius. Talentingasis muzikantas, regis, artejо prie jos palaipsniui, nesiblaškydamas. Nors džiazuoją ir improvizuoja vos ne tris dešimtmecius, išsamžinti solinėje plokštelię pasiryžo tik dabar. Matyt, Egidijaus esama nemenko perfekcionisto. Jis ir pats, kalbėdamas apie įrašų tvarkymą, išsitarė apie kruopštį ir ilgą daugybės valandų darbą.

Valandą su trupučiu grojančioje plokšteliėje sudėti įrašai iš koncerto, įvykusio 2010 m. Vilniuje, „Piano.lt“ salėje. Šis „gyvas“ grojimas džiugina ir stebina pirmiausia tech-

nine švara ir meistriškumu. Tačiau lygiai taip pat – harmoningumu, emocijų ir intelekto darna. Žavi po truputį ryškėjantis paties muzikanto siluetas, jo romantiška, subtilių niuansų jausena, švelnus emocijų bangavimas, gyvas mąstymas.

Iš aštuonių kompozicijų dviejose skambia džiazo standartai, kuriuos E. Buožis į savo improvizacines vizijas įpina savitai, naudodamas mėgstamą faktūrą, harmoniją ir ritmą. Antai Dizzy Gillespie „Naktis Tunice“ suskamba po kurio laiko, o iki paties „standardo“ cinama paslaptingai, išsiduodant vos viena karta jo nuotrupa ar harmoniniu sąskambiu. Visi įrašyti kūriniai puikiai skambia, vienos kitą papildo ir leidžia į autorius asmenybę pažvelgiant skirtinges rakursais. Juntame ir puikų akademinių E. Buožio išsilavinimą bei šios muzikos pažinimą, retsykiais prasiveržianti aliužiomis

ž. Sergejaus Rachmaninovo, kitų kompozitorų stiliumi. Dar vienas patrauklus šių opusų autorius bruožas – geras formos pojūtis, gebėjimas laiku ir vietoje padėti tašką.

Ši E. Buožio plokštėlė yra penkta. Pirmoji, „Town of Love“ („Meilės miestas“), pasirodė prieš kelionią metų, 1996-aisiai. Jau tuomet jos autorius buvo žinomas džiazo pianistas, improvizuotojas, pelnės publikos dėmesį ir puikius specialistų atsiliepimus. Dar būdamas Muzikos ir teatro akademijos studentas, 1984 m. jis laimėjo I vietą Tarptautinėme džiazo improvizacijos konkurse Vilniuje, paskatinusime toliau intensyviai lavintis šioje srityje gretė akademinių fortepijono studijų.

Antrąją plokštėlę, „Solo ir due-

tai“ (2000 m.), E. Buožis įraše su trimitininku Valerijum Ramoška, trečiojoje („At First Sight“, 2005 m.) jis groja su savo kvartetu – V. R. moška (trimitas, flügelhornas), Eugenijum Kanevičium (kontrabassas) ir Dariumi Rudžiu (mušamieji). E. Buožio rengiamų spontaniškų improvizacijų vakarus simbolizavo ketvirtąjį plokštėlę „Spontanica“, įrašyta improvizuojant su Petru Vyšniauskui Šv. Kotrynos bažnyčioje 2007 metais.

Naujosios plokštelių išleidimą rėmė p. Saulius Karosas, daugelio įvairių E. Buožio projekto mecenatas. Dailininkė – autorius dukra Eidvilė Buožytė – sukurė įsimenantį viršelį: nakties juodumo fone slepiasi įdėmaus žvilgsnio reikalaujantis pusiau apšviestas autorius veidas.

Egidijus Buožis

V. SUSLAVIČIAUS NUOTR.

Viskas galėjo būti gerai

Cezario Graužinio premjera „Ir vėl viskas bus gerai“ Nacionaliniame dramos teatre

Sigita Ivaškaitė

Jau dabar galime teigti, kad šis teatro sezonas priklauso atgijusiam Nacionaliniam dramos teatrui. Teigiamai ar ne, bet iš esmės gyvai reaguota į visas premjeras, galbūt išskyrus kiek pro pirmstus praleistą Yannos Ross „Chaosą“. Šiaip ar taip, teatras igyvendino tai, kas pas taruoju metu dažnai pamirštama, – premjeromis pradėjo formuoti konceptualų repertuarą, kuriame ryškiai matyti pasirinkta teminė (šiuo atveju – socialinė) linija. Pradėjė sezona teatro fojė, lyg „apšildydami“ visą pastatą, vėliau perėjė į Mažą salę ir tik tuomet Didžiojoje pristatė du epinio užmojo kūrinius, artėjant pavasariui kūrėjai ir vadovai nusprendė leisti visiems atsikvėpti ir nusišypsoti.

Cezaris Graužinis, pasirinkęs prancūzų dramaturgo Jeano Giraudoux pjesę „Šajo pamičėlė“, grąžino į sceną pasaką, jos naivų džiaugsmą. Nors 1943 m. parašytas kūriny turia daug politinių ir istorinių nuorodų, režisierius, kurdamas savo inšcenizaciją, šią medžiagą, sakyti, padarė dar abstraktesnę. Pjesėje veiksmas vyksta kavinėje Paryžiaus centre, kur šalimais atsiduria visa pasaulių perkantys ir parduodantys verslininkai bei naivaus gėrio iškūnijimas Aurelija, Šajo pamičėlė, ir jos pažįstami. Situaciją susidūrimu tarp tokų skirtinguose pasaulyose gyvenančių žmonių sukuria verslininkų noras sugriauti Paryžių, siekiant išgauti po juo esančią naftą. Kaip ir kiekvienoje pasakoje, viskas baigiasi gerai, kai pavyksta igyvendinti Pamičėlės planą, – visus piniguočius uždaryti į niekur nenuvedantį nuotekų vamzdį, nes visi turi gyventi ten, kur jiems priklauso.

Režisierius savitai sudėlioti pjesės akcentai, pasirinktos scenos, paties sukurti papildomi tekstai, vizualūs ir aktoriiniai sprendimai pridėjo žavesio subtilaus humoru prisodrin-

tam tekstui, bet pakišo kojų pačiam spektakliui. Pasirinkta teatriška, šablonų ir klišių prisodrinta sceninė forma pabrėžė šviesią ironiją, su kuria žvelgiama į istoriją. Ši forma leido nevaržomai susikurti atmosferą, aplinkybes, nuotaiką, įtraukti į tokį naujai sukurtą pasaulį publiką, tačiau visiškai atmetė bet kokio finalinio sprendimo galimybę.

Spektaklis pradedamas ilga telefoninių pokalbių sceną. Užtemdytoje ir dūmuose paskendusioje aikštelyje maršiuoja kostiumuoti vyrai, derinantys verslo planus. Veiksmo vieta – kažkokia aikštė, matome suoliuką su šalia pastatytomis šukšliadžėmis, gatvės žibintą, vienišą medį ir vandens kolonelę (dailininkė – Laura Luišaitytė). Visos dekoracijos detalių išdėstyotos scenoje esančios pakylas kampuose, taip paliekant visą centrinę erdvę veiksmui. Netrukus, po Eksperto (Vytautas Anužis) pasirodymo su pranešimu apie rastą naftą Paryžiuje, šie mobiliaisiais kalbantys *wanna-be* biliionieriai kitoje scenoje taps de l'Alma kavinės nuolatiniais svečiais: Nebilyu (Vytautas Kontrimas), Akluoju (Algirdas Dainavičius), Žonglieriumi (Martynas Nedzinskis), Policininku (Šarūnas Puidokas), Girtuokliu (Remigijus Bučius).

Graužinio sprendimu pirmosios dalies veiksmo vieta išskaidoma. Verslininkai iškeldinami iš kavinės, joje pasirodo tik Anužio Ekspertas su padėjėju (Mindaugas Jusčius). Pjesėje paraleliai vykstantys pokalbiai čia atskiriami scenomis. Visų pirma dėl to, jog pasirinkus aktoriams duoti po du vaidmenis iš „priesingų stovyklų“, jie vienu metu negali jų abiui atlikti, kita vertus, tai tam tikra prasme suvienodina abi puses. Ir Ekspertas, ir Grafienė (Brigita Arso baitė) turi juos supančius žmones. Tik vieną atveju jie suvienodėję, paisantys nurodymų ir susikurtų nuostatų, o kitu – laisvi, atviri ir individualūs žmonės. Iš es-

D. Matvejevo nuotr.

„Ir vėl viskas bus gerai“

mės jie tokie patys, jų kūnai vieno di, tik pasirinkimai skirtini.

Grafienė yra pasirinkusi gyventi kitaip nei pilki kostiumuotieji. Jai pasirodžius scena nušvinta, į ją nukreipti šviečia du purpuriniai spin-dulai, – jai pasaulis yra rožinis. Visi kavinės lankytojai jai bučiuoja ranką, lenkiasi, jai atnešama rožinė skara, na ir kas, kad skylėta, bet ryški ir gražiai plazdenanti vėjje. Režisierius, atrodo, sąmoningai neskaičiuoja sceninio laiko. Veiksmo vieta transformuojama žiūrovų akse, kol iš tiesų pavirsta lauko kavine. Kelneris (Evaldas Jaras) sunėšoja staliukus ir kedes, Konstancijos (Birutė Mar) atneštas gėles į vaseles sudėlioja ir surasto plovėja Irma (Vilma Raubaitė), per visą ši veiksmą, atrodo, pakyla ir išsiuicia saulę.

Čia prasideda scenos džiazas. Režisierius puikiai erdvėje ir laike išdėlioja kiekvieną mizansceną, joje galima stebeti bet kurį aktorių, jo kuriamo personažo liniją. Kas kartą scenoje atsirandant naujam veikėjui, jam duodamas savo išsiskaitinimą.

Kas. Tarkime, Nedzinsko Žonglierius visus nustebina ne tik puikia žongliravimo, bet ir breiko šokio technika, Dainavičiaus Akojo įejimas primena Charlie Chaplinio kurėjus herojus, Birutės Mar Gėlininkė – lyg į Paryžių atvykusį Unė ir t.t. Gimstančios sasajos dažnai nuveda į pačių aktorių buvusius vaidmenis, matytus spektaklius, tačiau tai netruko. Anužio Ekspertas, – to paties Peterio Stokmano komiškas, net karikatūriškas atitikmuo, Vytauto Rumšo Šiukšlininko „reikšmingas“ stovėjimas atsirėmus į medžio kamieną, – net begėdiškai „nekrošiškas“. Pasirinktas teatrališkumas leidžia veikiantiesiems į save vis pažvelgti į šalies, sau pripažinti, kad tai – teatras, kita vertus, gyvenimas taip pat yra teatras, kuriame visi atlieka pasirinktus vaidmenis.

Sudėtinga kalbėti apie aktorių darbus. Atrodytų, kai tokia forma, jie yra laisviai improvizuoti pagal jiems skirtus herojų šablonus, vaidinti kiek atsiriboty, nesusitapatinę su personažu. Tačiau staiga ne vietoje ir ne laiku atsirandant, sakytm, psychologizmas ima griauti sukurtas salygas. Ar tai būty net nebeironiškai patetiskas Šiukšlininko pasakojimas, ar Grafienės kalba. Arso baitės vaidinamas personažas nuvylė. Vilmos Dapkiėnės sukurtas fantasmagoriškai pankiškas Grafienės kostumas, aušinliai batai ir violetinių plaukų perukas, deja, pranoko pačią aktorę. Atrodo, Arso baitei nepavyko atskirati sentimentalumo, būti labiau (savi)ironiška.

Šiuo požiūriu labiau sekėsi Rau-baitei. Irmos monologas priešais uždanga, skirtas neatpažintam garbaniumi virtusiam Pauliaus Čižinauskui Pjerui, paperka naiviu, net vaikišku nuoširdumu, tačiau išvengia perdėto jausmingumo, leidžia klausantis sentimentalų žodžių išgirsti ju esmę. Tai – vienintelis iš pjesės likęs monologas-prisistatymas. Ir neatsitiktinai – jame sudėta tai, apie ką taip abstrakčiai ir pasirinko kalbėti režisierius. Tai – paprasti dalykai, kuriuos mes laikome lėkštais ar išvis pamirštame. Irma kalba Pjerui apie juos visus: ji myli gy-

venimą, jai patinka gėris, – ne blogis, ji niekada niekam dar nesakė „aš tave myliu“, sakys tik tam, kurį tikrai mylęs, galbūt jau greitai... Deja, čia priartėjama prie pirmojo veiksmo pabaigos, kur baigiasi ir visas džiaugmas, ir spektaklis.

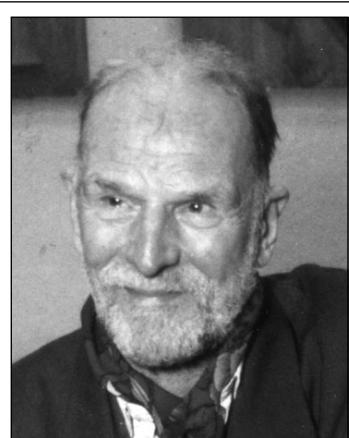
Kaip jau minėjau, užsibrėžta forma, susikurtos aplinkybės nepadeoda režisierui išspręsti situaciją. Nesinori nuvertinti kūrybinės grupės įdėto darbo, tačiau antrasis veiksmas atrodo kaip nelauktas kūdikis, tame veiksmas rutuliojasi lyg „iš reikalo“. Pasidžiaugę sceniniu laiku, po pertraukos personažai priversti teisė istoriją iki galo. Viena vertus, nuotaikos pasikeitimasis susiję su faktu, jog dabar jie nebegyvena savo susikurtame pasaulyje, o žvelgia į realybę, kuri nėra tokia rožinė, tačiau net išsiuntus visus verslininkus į niekur nevedantį tunelį iki pat spektaklio pabaigos neatsikratomo melancholijos. Grafienė įvykdžius savo planą jos pasaulis pasikeičia, tačiau ji toliau save ir kitus tikina, jog „viskas ir vėl bus gerai“. Gaila, bet patikėti tuo nepavyksta.

Pirmajame veiksmje žavėjės grožis ir naivumas antrajame neranda savo vietas, išraiškos, virsta plakatiniu. Scenų išdėliojimas neleidžia režisierui sukurti patrauklių masinių scenų, palieka visą veiksmo vystymą pilkam Pjerui, antrame plane atsiduriančiai Irmai ir neišpildytam Grafienės personažui. Čia subyra abi spektaklio linijos. Tematiškai su kitais LNDT spektakliais susijusi individualybė kova prieš siekiāčius valdyti lieka formalumu, o taip deklaruoja gyvenimo džugesi išstumta lengva melancholija.

Tikiu, jog gyvenimas domina ir Cezarijus Graužinė, ir visą kūrybinę grupę, gaila, jog taip džiugiai sušoktas ir prancūziškomis dainomis sudainuotas (kompozitorius – Martynas Bialobžeskis) pirmas veiksmas neturi tėsinio. Tad kol kas galima kalbėti tik apie gražų sumanymą nušvesti rimtai nusiteikusią teatro sceną gaivališku gyvenimo džiaugsmu, gražinti jai vaizduotę, fantaziją ir tikėjimą paska. Galbūt viskas dar bus gerai.

In memoriam

Lionginas Virbickas (1932–2012)

Lietuvos dailininkų sajungos su liūdesiu praneša, kad vasario 26 d. netekome skulptoriaus Lionginas Virbicko. Skulptorius, 1962 m. bėgės dailiojo medžio specialybę Kauно taikomosios dailės technikumė, puikiai perprato medžio plastines savybes ir apdirbimo subtilybes. Vėliau pažino akmenį ir metalą kaip skulptūros medžiagas.

Dailininkas ižengė į meno pasaulį natūraliai, laisvai ir tvirtai, sieminiagai dalyvaudamas visose prestižinėse Rygos skulptūros kvadrienalėse (1976, 1980, 1984). Puikiai dailininko išmanymą pasirenkant medžiagas, ryškius simboliskumo bruožus ir netiketas asociacijas atspindėjo visos L. Virbicko surengtos personalinės kūrybos parodos Vilniuje, Trakuose, Panevėžyje, Alytuje (1982, 1989, 1992, 1998, 2001, 2002,

2007). Jos parodė, kaip skulptorius puikiai valdo medžiagą, kaip lengvai jo minčiai paklūsta medis, akmuo ir metalas, – lietas ar kaltas, plokštumomis supjaustytas ar racionaliai konstruojamas pagal dailininko valią.

Kubistinės formos modernumas,

aiški konstrukcija, atskleidžianti

skulptoriaus mąstymo archaiką, ku-

rijoje sujungiamą lietuvių mitologi-

ja ir liaudiškos pasaulėjautos bru-

žai, – lėmė, jog skulptoriaus kūriiniai geriausiai pritapo viešosioms erdvėms. Tai dailininko skulptūrų parkas, pavadinamas „Rieduliu parku“, Santariškėse, skulptūros Prezidentūros kieme, Europos parke bei Sapiegų parke, skulptūros Palangoje, Alytuje, Kaišiadoryse, Maišiagaloje, Dubuje, Toronte, Telavyje.

Dailininko sukurtose skulptūrinėse formose jaučiama masė ir architektonikos grožis. Puikiai perpratęs ne tik technologines, bet ir estetines medžio savybes, pajutęs plastikos vertę, šimtmeciai puoseletas lietuvių liaudies meno tradicijas, L. Virbickas sujungę iš liaudies menininkų perimtą patirtį ir modernius formas organizavimo principus. Jo dviosios ir veiklos krypties nepakeitė jokios gyvenimo sąlygos ar jį supanti aplinka. Neretai skulptoriaus darbai galėjo būti medžiagos savybių pažinimo ir plastinės kalbos vadovėlis būsimiems menininkams.

LDS INF.

Netikėtu rakursu

ATKELTA IŠ 1 PSL.

fotografijos reiškiniu, kuris istoriografinioje yra įtvirtintas socialinio peizažo šavoka". Ryškiausiu pavyzdžiu būtų Antano Sutkaus ir Romualdo Rakausko fotoalbumas „Vilniaus šokiadieniai“ (1965), kuriame miesto gyvenimo akimirkos pateikiamas be socialistinės patetikos ir ideologinių deklaracijų. Tad kyla daug klausimų dėl to, „ideologiškai apriboto žvilgsnio“, nes paraleliai su naujosios architektūros rinkiniais buvo publikuojami ir romantiški senamiesčių architektūros albumai. Tiesa, cenzūros būta, tačiau ji apsiribojo tokiais primityviais pavyzdžiais kaip Kauno Prisikėlimo fotoalbumo žanras, tiek pasauliniame, tiek sovietiniam kontekste, ir ypač jo vaidmuo Sovietų Sajungoje, parodoje lieka neapibrėžtas. Tuomet būtu galima ašikiau gretinti skirtingus žvilgsnius.

Oficialiajai „atšilimo“ kultūros politikai negalėjo prieštarauti savitas fotomenininko žvilgsnis į naująjį architektūrą, juo labiau kad „atšilimo“ laikotarpiu susiformavusi autorinė meninė kalba pakeitė kryptį – „ne partinė ideologija diktavo formą, bet vidinė estetika formavo vaizdą“. Matulytė, p. 176). Nercikia pamiršti ir to, kad fotomenininkai išties turėjo ką fotografuoti. Vėlyvojo sovietmečio Lietuvos architektūra buvo vertinama ir pripažinta sovietinėje erdvėje, o, pavyzdžiui, netikėti ir itin subtilūs Rakausko rakursai paversdavo ją ne tiek socialistiniais, kiek belaikio ir bevečio grynojo modernizmo šedevrais (žr. „Naujoji Lietuvos architektūra“, 1982). Tai viškai atitiko pasaulinio modernizmo fotografijos tradiciją, kai architektūros simbolis kuriamas būtent teisingo rakurso ir sterilios aplinkos priemonėmis. Juk didžioji dalis

žmonių (jei ne absoluti dauguma) moderniosios architektūros simbolius pažino ne stebėdami, o iš gausių fotoalbumų, ir pamatę kūrinį natūroje sunkiai jį atpažindavo, nes jis ryškai skyrėsi nuo akiai iprasto sterilių judo ir balto įvaizdžio. Tiesa, čia gali kilti klausimas, kiek patys fotografių džiaugėsi fotograuodami minėtus objektus. Pavyzdžiu, 2009 m. Agnès Naruštės sudarytoje Romualdo Rakausko retrospekyvoje „Fotografijos“ jo darytu naujosios architektūros nuotraukų, kuriomis taip žavisi dabartinė karta, yra itin mažai. Todėl gaila, kad architektūros fotoalbumo žanras, tiek pasauliniame, tiek sovietiniam kontekste, ir ypač jo vaidmuo Sovietų Sajungoje, parodoje lieka neapibrėžtas. Tuomet būtu galima ašikiau gretinti skirtingus žvilgsnius.

Frédéricas Chaubinas šiame kontekste tampa tarpininku, atveriančiu vėlyviausio sovietinio laikotarpio (1975–1990 m.) architektūros paveldą mažiau su sovietine aplinka susipažinusiam žiūrovui. Vis dėlto po išpudingomis fotografijomis slypi labai pažįstami ir išprasti „nustebusio vakariečio“ bruozai. Tą atskleidžia jau pats pasakymas „nieko apie tai nežinojome“, kuris nuskamba naivokai, atspindėdamas išprastą „the West and the Rest“ (Vakarai ir visi kiti) požiūrių. Be jokios abejonių, visi tie pastatai buvo ir nuotrauoti, ir aprašyti to meto literatūroje, ir nebuvu nepažįstami pasaulinei architektūrinei ar akademinei bendruomenei. Pagaliau visos šios sovietinės kosminės struktūros nebuvu svetimos ar atsilikus nuo pasaulinių brutalizmo, metaboliz-

mo ar strukturalizmo architektūrių srovė. Be jokios abejonių, tai buvo (sovietinė) srovės interpretacija, ryškiai apribota technologijų ir medžiagų trūkumo, kas lėmė apgailėtiną jų kokybę. Aškinimas, kad sovietiniai architektai nebuvu susipažinę su tuometė Vakarų architektūra ir tuos keistus gelžbetonio monstrus pagimdė alternatyvų standartuotoms dėžėms paieškos, tik iš dalies atitinka tiesą. Tuo metu sovietiniai architektai ne tik daug keliavo po užsienio šalis (tieki turistiniais, tiek specializuotais naujosios architektūros maršrutais), bet nemažai žinojo apie Vakarų architektūrą ir iš vietinio žurnalo „Architektura SSSR“, ir iš jau pastoviai leidžiamo prestižinio tarptautinio „L'Architecture d'Aujourd'hui“ rusiško varianto, ir iš nesunkiai prieinamų originalių vakarietiškų architektūros žurnalų. Nors Chaubinas savikritiškai pripažista, kad jo darbas yra visų pirmo pastabaus mėgejo, o ne architektūros ekspersto rinkinys, knyga jau kuria naujus mitus – pavyzdžiu, „The Guardian“ apžvalgininkas Jonathanas Glanceyt architektūrą jau įvardija „slaptažą“ („Swansong of a superpower: Russia's secret architecture“, guardian.co.uk, vasario 7, 2011), o Austrijos architektūros muziejuς Vienoje užsimojo surengti didelę buvusių sovietinių respublikų modernizmo šedevrus (su ryšiu šobeniu požiūriu, t.y. keistu išskirtiniu objektu) architektūros parodą. Galima tik įsivaizduoti, kiek tokiai parodų ir fotografijų albumų pasirodys artimiausiais metais.

Akivaizdu, kad Chaubino knygos

Frédéric Chaubin. Ekspozicijos fragmentas

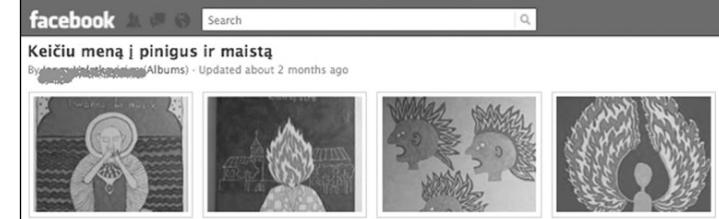
G. JANAVIČIAUS NUOTR.

jos gydyklos Druskininkuose plastiką – parodo dviejų kartų meistrų žvilgsnių skirtumus, kuriuos atskleisti siekė kuratorės. Juo labiau kad ir knygos pratarmėje prancūzų fotografas mini, jog būtent šis objeketas buvo kertinis, būtent jis, aplankytas drauge su jo architekte Aušra Šilinskiene, atvėrė autorui kupiną nuostabos sovietinio vėlyvojo modernizmo architektūros pašauļi ir paskatino parenti knygą. Tačiau iš parodos nereikėtų tikėtis daug paaškinimo, kaip ir iš paties Chaubino knygos. Ši paroda ne aiškina, o rodo.

Vis dėlto puiku, kad į Lietuvą atvežtas Chaubinas – dabar graibstoma žvaigždė. Tiems, kurie dar neįsigijo nepaprastai popularios Frédérico Chaubino knygos, verta nucelti į parodą ir pavartyti albumą bei pasižiūrėti ant sienu demonstruojamą skaidrių. O tiems, kurie nori jį labiau pažinti ir jo paklausyti, rekomenduoju sekti „Architektūros [pokalbių] fondo“ informaciją (www.archfondas.lt) apie žymiojo fotografo paskaitą Vilniuje, NDG, balandžio mėnesį.

Parodoje Frédérico Chaubino nuotraukos ne tik tvarkingai pritaikytos keliaujančios parodos formatui, bet ir papildyti nuolatos besikeičiančiomis skaidrėmis. Tai tik dar labiau sustiprina įspūdį, kad Sutkus su Rakausku čia buvo priipūti skubotai, tarsi pastanga įkontekstinti Chaubiną. Galbūt tik vienas sugretinimas – Rakausko ir Chaubino žvilgsnis į Balneoterapi-

Paroda veikia iki kovo 17 d.
Galerija „Vartai“ (Vilniaus g. 39, Vilnius)
Dirba antradienį–penktadienį 12–18 val.,
šeštadienį 12–16 val.

kitas reikalauja raugintų agurkų stiklainio? Ar produktai išvardyti pagal poreikį, pomėgi – o gal egzistuoja slaptas kodas? Bet koks užrašas šalia paveiklo keičia jo suvokimą. Kažkodėl pamačiusi prie drobės majonezą daug lengviau įsivaizduoju paveikslę pavaizduotą raudonų vėliavėlių panašumą su vištų kojelėmis. Bet čia subjektyvus dėmuo – kiekvienam kils kitokios asociacijos. Kaip dar galima vertinti šiuos simbolinius (ir kartu konkretiūs) mainius?

Paradoksalu, bet keliaudamas iš menininko dirbtuvės (ar kambario) pasūsimą savininką kūrīnys ne suėdaikėja, o suvartolėja. Pirmiausia jis tampa virtualių diskusijų objektu. Svarstomi beveik filosofiniai klausimai apie meno paskirtį ir naują. Perskaitės prie paveikslų išvardytų produktų sąrašą komentatorių rašo: „Tai va kas tas „taikomasis menas“? Autorius atsako: „true true:) kai tai suvoki, menas įgauna nepaprastai didelę reikšmę. Pvz.,

sekmedienį gėriau kavą, kurią gavau šeštadienį už meną. Penktadienį nespėjau papietaut, ale užtai turėjau du nuostabius pyragelius, kuriuos irgi gavau už meną, tai jie ir išgelbėjo nuo bado:)“ Galima tai suprasti kaip buitinį pokalbį arba meno redukciją iki „pliko gyvenimo“ (bare life), bet galima ir kaip tiesioginio meno pritaikomumo testavimą. Bandymą patikrinti Kanto tezę („menas – betikslis tikslėtingumas“) praktiskai.

Prieš beatodairišką meno komodifikaciją ir institucionalizaciją kovojo menininkų kertos. Alytuje net rengiamos meno streiko bienalės, kurių vėliavnešys Redas Diržys kadaise su dailininku rašė manifestus. Idomu, kad eidami skirtiniais keliais jie kiekvienas savaip bando „išdurti“ sistemą. Sistema nedurna, irgi badosi, bando prarysti alternatyvas su visom vėliavom. Tačiau kažkas iš esmės keičiasi supuvusioje meno karalystėje. Aukščiau galvas, feisbuko draugai!

Feisbuko flirtas

Apie nematomą akciją ir naujas meno skliaudos būdus

Laima Kreivytė

Prieš Kalėdas – o gal dar seniau – feisbuke pasirodė intriguojantys pasiūlymas: „Keiciu meną į pinigus ir maistą“. Taip pavadintas šiuolaikinio tapytojo darbų albumas, kur prie kiekvieno paveikslė parašyta simbolinė pinigų suma ir išvardytu maisto produkta. Pavyzdžiu, „xx Lt ir Jim Beam viskio bonka“ (kainos redakcijai ir FB vartotojams žinomas).

Kolegos menininkai ir kritikai „palaikino“ ir net (sunku patikėti!) atvėrė perdžiūvias pinigines. Aš irgi išsiruošiau į Mindaugo „Maxima“ pirkti sauso baltojo vyno, penkių „Toblerone“ šokoladų ir kilogramo mandarinų. Kodėl apie tai rašau? Ne tam, kad pasigirčiau išsigiusi gero menininko darbų už prienamą kainą. Ir ne tam, kad jis pareklamuociau (todėl ir nerašau autorius pavardės – nors „7md“ ir „veidaknygės“ skaitojotams tai jokia paslapatis). Rašau, nes ši paprasta vieno menininko akcija yra daug svarbesnis meno išsilaisvinimo iš instituci-

nių saitų pavyzdys nei įkūrimas dar vienos „alternatyvių“ erdvės, kurios buvimas palaiko meno pasaulio galios žaidimus, nes nekvietinuoja pačios sistemos ir korumpuotu valdžios figūrų.

Ką rodo šis pavyzdys?

Jis akivaizdžiai demonstruoja, kad meno kūrybai, rodomui, aptarimui ir net pirkimui neberekia tarpininkų – ne tik balto galerijos kubo, bet pačių galerininkų su 100 proc. pelno. Galerijos, žinoma, taip greitai nešiňyks, bet turės gerokai pasuktį galvą, kaip prisijaukinti nemokamų virtualių vaizdų kartą. Meno mainai iki šiol vyksta kapitalo įsukoje mugiu ir aukcionų karuselėje, ir tas turgaus formatas pats savaičiai nėra blogas. Blogai, kad daug kam jis tampa vieninteliu atskaitos tašku – lyg brangiausiai parduota Damiano Hirsto brangakmeniais padabinta kaukolė (kaukolė ne Hirsto) būtų didžiausias meno kūrīnys. Be to, pernelyg sureikšminamas tarpininkų – ir prekiautojų, ir smegenų plovėjų (kokiai dažnai

tampa ir dailėtyrininkai ar žurnalistai) vaidmuo. Mainydamas meną į maistą feisbuko dailininkas išryškina kūrinių cirkuliacijos sistemos ypatumus ir šaržuoja komercinį menininko ir pirkėjo / suvokėjo aspektą. Jis ironiškai žvelgia į gyvybišką meno poreikį, o kartu pateikia jo neįsvengiamumo įrodymus. Nepranašauju liūdno galerijų galvo, bet senovinis paveikslų pirklys su grynujų kapšeliu vis rečiau pravers muziejine rimtimi šarvotas duris. Kaip kadaise menas išėjo iš balto galerijos kubo, taip išeis ir iš didelių angarų. Šiuolaikinis intelektualus meno kūrėjas ir mėgėjas ras naujas komunikacijos formas, meno įsiginimą paverčiančias rafinuotu malonumu be atnašavimų „rinkai“.

Iš pirmo žvilgsnio – grįžtame į natūrinį ūki. Tu man dešrą, aš tau paveikslą (priemones bei sugaistą laiką galima įvertinti ir pinigais). Tačiau taip žūrint dingsta konceptualus aspektas. Tai ir vertimo, vertinimo, simbolinio krūvio klausimas. Kodėl vienės paveikslas siejamas su viskiu, o

Kultūrinis erdvės įdarbinimas

Miestas. Muziejus. Architektūra

Audrys Karalius

Praėjusį savaitgalį pristatytas leidinys „Vieno muziejaus istorija. I dalis“ pateikia Modernaus meno centro (www.mmcentras.lt) muziejaus pastato konkurso rezultatus ir analitinius tekstus apie muziejaus sampratą. Siekdami prisdėti prie aktualaus diskurso, siūlome susipažinti su architekto ir architektūros kritiko straipsniu iš šio leidinio.

Kiekvienas muziejas ar meno centras yra tarsi akupunktūrinis dūris, išryškinantis miestovaizdžio kultūrinį matmenį ir suteikiantis urbanistiniam miesto kūnui individualių bruožų bei kūrybinės potencijos ženklų. Turbūt todėl moderni urbanistika kultūros objektus, kaip savotišką nekasdienybės koncentratą, gana uolai naudoja siekdamas „užgazuoti“ prėskas šiuolaikinio miesto panoramas.

Mes išimtis. Lietuvos miestovaizdžiuose kultūros beveik nėra. Dar sovietmečiu Vilniuje iškilę Dailės parodų rūmai (archit. Vytautas Edmundas Čekanauskas, 1967) ir Opera (archit. Elena Nijolė Bučiūtė, 1974) bei postrevoliucinė Nacionalinės dailės galerijos konversija (archit. Gediminas Baravykas, Vytautas Vielius, 1980; archit. Audrius Bučas, Gintaras Kuginy, Darius Čaplinskis, 2009) – bene vienintelai pastatai, reprezentuojantys modernią kultūrą mieste aktyviai, atvirai, monumentaliu formatu. Kitais atvejais mūsų kultūrinė architektūra antraplanė, kulkli, nedalyvaujanti atvirukinėse miestų panoramose. Kaip ir sovietmečiu, Lietuvos miestovaizdžiuose vizualiuosius bruožus tebeformuoja anemiski daugiabučiai, viena kita stebuklingai išlikusi bažnyčia ir naujieji kontorų gretaseniai su prekybcentriais.

Apskritai kultūrinės architektūros partizanavimas šalutiniuose kvartaluose gal ir nėra blogas reiškinys, nes kultūros objekto disloacija tarsi ir neturi tiesioginės įtakos jame vykstančių procesų ir produkcijos kokybei. Tačiau turėdama periferinį adresą, kultūra dažnai neišvengia „podukros“ kompleksų, praranda dalį auditorijos, o miestas – kultūros procesų vizualumą ir galimybę igyti intelektualių bruožų urbanistiniame veide.

Kultūra turi matyti! Kai kultūnis matmuo miestovaizdžio yra juntamas ir kokybiškai atstovaujamas modernios architektūros, energinė kultūros sklaida įgauna kur kas didesnį skvarbumą, sinergija ir ilgalaičių emocinį poveikį miestui. Kai kultūra mieste matoma, miestui iki kultūros arčiau. Jos svarbą miesto gyvenime netgi kultūriniam trumparegiams tampa neberpatogu ignoruoti. Matyt, todėl jau keletą dešimtmeečių pasaulje plinta tendencija trauktis kultūrą į ryškiausią dienos šviesą, eksponuoti ją ir jos architektūrą geriausiai apžvelgiamose miesto panoramose.

Cia galime prisiminti kad ir Helsinki, ryžtingai nusprendusi pasi- statyti šiauriausią pasaulje Guggenheim muziejų ir skyrusi jam reprezentatyvų sklypą pačioje esplanados ašyje, ant labiausiai apžvelgiamo keleivinio uosto akvatorijos kranto. Turint omeny, kad visai nesenai, 1998-aisiais, po vieno didžiausių Suomijos istorijoje architektūrių konkursų amerikietis architektas Stevenas Hollas realizavo šiuolaikinio meno muziejų „Kiasma“ ankštame, sudėtingame ir transitinio eismo „brūžinamame“ sklype, racionaliųjų suomių dosnumas stebina. Matyt, Helsinkis bus nusprendęs ne tik akivaizdžiau akcentuoti savo globalią modernybę, bet ir fotogeniskai eksponuoti ambicingajį vektorių prie pat jūros vartų, kultūriniam turistams po kojų.

Kultūra daugelyje šalių seniai nebéra vien prabangos dalykas, patiekiamas išrinktiesiems kaip vienas iš gyvenimo desertų. Tačiau kultūrinės infrastruktūros politika pasaulje be galio įvairiai, kaip ir pats pasaulis. Ypač jeigu dairysimės po meno muziejų ir centrų lauką. Idomu, kad elitinė, „mėlyno kraujo“ muziejų laikysena pastebima ne tik ten, kur išprotis transliuoti „otkutiūrinį“ menocentrimą būdingas išriškai, bet ir ten, kur to kultūrinio „otkutiūro“ nickada nebubo. Viena uoliusių tokio mesianizmo sajungininkų dažnai būna ir architektūra, įmedžiaginant „meno šventoviu“ ideologiją ir suteikianti muziejams nežemiškojo genomo pavidalus, bylojančius iš aukšto naujas kultūrinės tiesas nuščiuvasių kontekstui ir vienu mostu nudažančius miestą ryškiai kultūrine pašvaiste. Tokie „kultūrinii pelenai“ projektais ypač masina po Bilbao gugenheimizacijos, tačiau kad pasakiškos karietos po vidurnakčio nevirštų moliūgais, nepakanka vien turinės industrijos optimizmo.

Gali būti, kad tokio architektūrinių ekshibicionizmo „kultūros vardan“ šaknų verta paieškoti netgi senelio Luvro genetikoje. Juk kai Prancūzijos revoliucijos metais kariškasis Luvro muziejus pirmą kartą buvo atidarytas liaudies mašems, įvyko neprognozuotas daly-

Danielio Libeskindo Žydų muziejus, Berlynas. 2001 m.

tai konceptualiai surėstas – penki galerijų kaspinai raitosi kvartalo kampe, formuodami vizualiai judrią kompoziciją, dinamiškas erdves ir stiprų emocinį lauką. „Muzika“ nesikeičia ir viduje, tik čia dar įsiungia kreivų linijų juodo plieno laiptatai ir tilteliai.

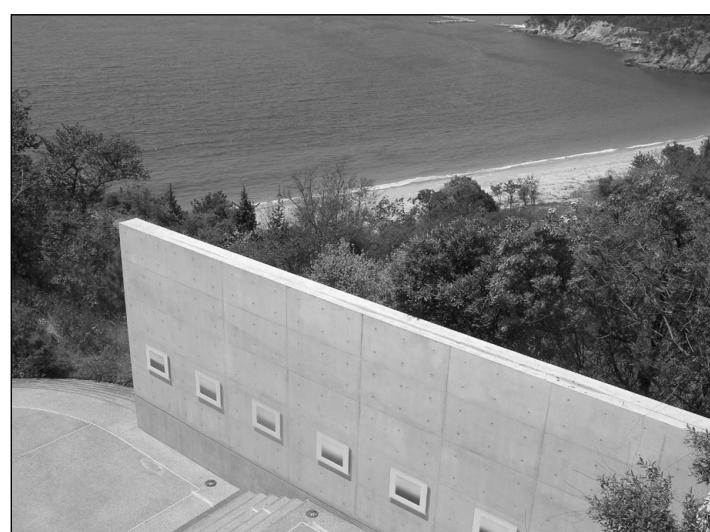
Formos žaismingos, plazdančios ore, kinematiškos. Aktyvu, estetiska, meniška. Paužių nėra. Architektūra tirštai pripildo visą nuotykinę interjero erdvę. Meno jai neberekiai. Ji pati – menas. Akivaizdu – MAXXI pastate ji patogiausiai gyvuotų... viena. Vien dėl šios diskriminacinės priežasties niekaip negalečiau pritarai „Guardian“ apžvalgininko euforijai sakant, kad MAXXI yra geriausias iš Z. Hadid igyvendintų projektų.

Beje, palyginus kinematiškajį MAXXI su Danielio Libeskindo Žydų muziejus Berlyne (2001) „žaibu“ matyti, jog nebūna iš anksčio blogos formos. Komplikuotos, siauros ir netaisyklingos formos, iklampinusios Z. Hadid muziejų į amžinas funkcines kančias, D. Libeskindui, atvirkščiai, suteikė dramatiškai dėkingos erdinės medžiagos, ir iš jos Žydų muziejaus lankytujoms jis sukūrė virtinę skirtingų emocijų ir potyrių. Reikia pripažinti: D. Libeskindas tikslingai ir sėkmagingai įdarbino architektūrą tarnauti pagrindinei muziejus konцепcijai, o darni ir glaudžios ekspozicijos ir pastato architektūros sąjunga neabejotinai laikytina esminiu projekto laimėjimu.

Kiek kitokį harmoningą rezultatą norėtusi prisiminti Vienoje. Australai čia preciziškai igyvendino pagarbos vertą menų centro centro projektą „Muziejų kvartalas“ (*Museums Quartier*, 2001) paveldiskai jautriame barokinių rūmų ansambluje. Tyle-

nai broliai Lauridsas ir Manfredas Ortneriai drąsiai inkrustavo du beveik aklinus kubinius korpusus aristokratiskajame kieme, o ilgą kiemo erdvę „apžaidė“ neįkyriai moderniai urbanistiniu furnitūra. Juodo akmens muziejus MUMOK ir balto akmens Leopoldo muziejus barokinėje erdvėje kuria neįtikėtinai su balansuotą, stabilią ir ramią kompoziciją ir papildo „mėlyno kraujo“ ansamblį adekvacių vertingais, nors ir ne imperiniai motyvais. Manau, subtilia juoda ir balta kultūrine inkrustacija architektai Ortneriai samoninguai siekė suminkštinti aristokratiską muziejaus elitiškumą ir nuleisti istoriškai aukštą jo „slenksčių“ arčiau žemės.

Kita vertus, moderni MUMOK'o ir Leopoldo muziejaus architektūra nedrasko akių, bet, mandagiai kontrastuodama su barokine euforija, kuria tolerantišką ir intensyvią dermę. Čia muziejinių architektūros nekasdieniškumas išgaunamas kitaip – be kvapą gniaužiančių kūrybinęs laisvés protrūkių ir formos išdykavimų. Apskritai Ortneriai pademonstravo tokią subtilią mestystystę, dirbdami su akmeniu eksterjere ir ketaus liejiniais bei masyviu stiklu interjere, kad jų dėka galima drąsiai prabili apie naujajį aristokratiskumą, kuriam būdinga ne vis naujų formų akrobatika ir nežabotinas ekshibicionizmas, o solidžios medžiagos, jų panaudojimo ir apdirbimo kultūra, santuri formų elegancija ir saikas. Galima netgi teigti – brolių Ortnerių elitinį nekasdieniškumą būtent ir transliuoja tuščia, „nepanaudota“ erdvė, ramios plokštumos, elegantiškos proporcijos ir architek-

Tadao Ando Modernaus meno muziejus CHICHU, Naošimos saloje, pietinė Japonija. 1999 m.

A. KARALIAUS NUOTRAUKOS

Lengvai ir intelektualiai

Bruno Munari retrospekyva Vilniaus knygų mugėje

Kęstutis Šapoka

Kartais susidaro išpūdis, kad mano parodos Vilniaus knygų mugėje yra tarsi antracelis dalykas, dekoracija. Tačiau vis susizgrimbui, kad dėl vieno žmogaus – Sigutės Chlebinskaitės – organizacinių, kuratorių sugebėjimų nebe pirmą kartą važiuoju į tą šiaip jau nemégstančią „turgaus tusovkę“ (ne vien todėl, kad tenka stumdyti, grūstis tarsi gariūnuose, bet ir dėl to, kad, apėmus masinei psichozei, prisiperki šūsnį knygų, kurių niekada neperskaitai), pasižiūrėti būtent kokybiskų ir įdomių jos organizuotų parodų. O skyreliai vaikams, atrodytų, jau visiškai nerimtas dalykas. Bet profesionalus požūriis, kryptinga koncepcija ir ataklumas duoda vaisių.

Štai ir šiai metais teko važiuoti į knygų mugę ir dar specialiai į vaikų salę pasižiūrėti būtent parodos. Sigutė sugebėjo atvežti pasaulinio lygio žvaigždės Bruno Munari mini-retrospekyvą. Kūrybinėje studijoje „Tu gali sukurti knygą“ (ši projekta, kuris tapo vienu įdomesnių kasmetinių Vilniaus knygų mugės akcentų, Sigutė sugalvojo ir kuruoja nuo 2001 m.) veikia jo įvairiapusišką kūrybą pristatantį ekspoziciją ir jo sukurtų knygų faksimilių paroda. Vėliau paroda persikels į Kazio Varnelio namus-muziejų (Didžioji g. 26), kur veiks kovo 1–15 d.

Sudėtinga rašyti recenziją, nes nežinau, kam – Sigutei Chlebinskaitė ar Bruno Munari – skirti daugiau dėmesio. Nors Sigutė nemëgsta mosuoti visiems po nosimis savo CV, jos, kaip itin profesionalios knygų dailininkės ir savo sritis viciunių ir tarptautinių projektų kuratorių, organizatorės veiklos ir, ka jau slėpti, apdovanojimų sąrašas yra išpūdingas. Tiesa, didžiausią išpūdį daro ne pats sąrašas, o tai, kad jis nėra dirbtinis, surukturutas kokiais nors neaiškiais būdais, manipuliaciomis ar kitu darbo nuopelnų pri-

siemimu. Jis tikrai atspindi Sigutės, kaip knygos apipavidalinotojų ir projektų organizatorės, idėjas, energiją ir kryptingą darbą.

Net fragmentiškai minint susidaro solidus sąrašas – organizuotos Birutės Žiltės, Kęstučio Kasparavičiaus, Vincos Kisarausko, Algirdo Steponavičiaus, Stasio Krasausko, fotografo Vytauto Balčičio ir kitų personalinės parodos, sovietmečio iliustracijos vaikams, Martyno Vainilaičio kūrybos iliustracijų ir kt. parodos. O kur dar kuratorinė veikla už knygų mugės ribų, kad ir čekų grafikos paroda „Graficke ateljerry“ VDA galerijoje „Akademija“ ir daugelis kitų tarptautinių projektų. O jei dar vardintume visas apipavidalinant knygas...

Tačiau grįžkime prie Munari. Bruno Munari (1907–1998 m.) – vienas įtakingiausių italių menininkų, aktyviai kūrės apie šešiasdešimt metų, maždaug nuo XX a. 4-ojo iki 10-ojo dešimtmecio, paveikęs tapybos, industrinio ir autorinio grafinio dizaino, kūrybinės edukacijos sritis. Munari išgijo inžineriavimus specialybę, kuri, ko gero, turėjo įtakos visai konstruktyviai, eksperimentinėi kūrybai. Menininkas buvo vienas pirmųjų instalacijos meno pradininkų, kūrė abstrakčius, kinetinius objektus, taip pat buvo susidomėjęs grafika, grafiniu dizainu, knygų menu.

Bendraudamas su Marinetti ir jo aplinkos žmonėmis, Munari atsi-

skleidė kaip antrosios futuristų karos astovas, dirbo su fotografija, fotografiniais koliažais, objektais.

Munari buvo ir vienas Konkreto meno (*Movimento arte concreta*) judėjimo, kurį 1949 m. Milane įsteigė menininkas ir architektas Gianni Monnet, taip pat kritikas ir tapytojas Gillo Dorfles ir 4-ajame dešimtmetyje abstrakcijas kūrės Atanasio Soldati, narių ir daug prišidėjo prie grupės leidinių, atspindinčių jų estetinę ideologiją, apipavidalinimo.

Be galo įvairiapusišką Munari kūrybą jungia eksperimentavimas su elementariomis geometrinėmis figūromis, kitaip sakant, kūrybiškas ir išradinges formalizmo naudojimas, nesvarbu, ar kalbame apie objektių, instalacių meną, ar apie tapybą, piešinius, knygų apipavidalinimą, autorių knygas, kuriose dėstė savo estetines teorijas.

Ketvirtajame dešimtmetyje Munari išgarsėjo „nenaudingomis masinomis“ („Macchine Inutili“) – jordančiais trijų dimensijų objektais, sukurtais iš elementarių geometriinių figūrų. Penktajame dešimtmetyje menininkas kūrė „aritmiskas mašinas“ („Macchine Aritmiche“), kitaip sakant – ironiškas triukšmingų mechanizmų parafrases, kurias iš esmės būtų galima pavadinti interaktyviomis skulptūromis, reaguojančiomis į žiūrovus, taip pat pirmą kartą inovatyviai panaudojo

naują medžiagą – poroloną, netrukus pasidariusių vienu 7-ojo dešimtmecio italių dizaino simbolių. Beje, nemažai italių futurizmo, ypač antrosios bangos, astovų tapo idomiai ir sekmingais dizaineriais.

Munari tapė abstrakcijas iš baziinių formų ir spalvų santykų, piešę elementarius geometrinius (gamtinius, pramominis etc.) elementus, kūrė konceptualizmui artimus koliažus iš įvairiai apdorotų, karpytų, kiek pakeistų atvirukų ir t.t.

1940 m. gimus sūnui susidomėjo vizualių prasmų perteikimu vaikams ir nuo to laiko eksperimentavo su knygų menu, grafiniu dizainu, pritaikytu jaunajai publikai. Reikia pasakyti, kad tie konceptualūs formalistiniai eksperimentai, viena vertus, nepasižymėjo griežta

takoskyra tarp vaikų ir suaugusiųjų auditorijos, kita vertus, orientacija į jaunąją auditoriją grafiniams eksperimentams suteikė žaismingo lengvumo ir tarsi neįpareigojančio, nuoširdaus intelektualumo. Munari sugalvojo rengti kūrybines dirbtuvės vaikams. Pavyzdžiu, 1977 m. Breros pinakotekoje vyko kūrybinės laboratorijos, kur vaikai žaidžiami galėjo susipažinti su įvairiomis kūrybinėmis taktikomis, knygų meno virtuve ir t.t. Tokios laboratorijos išpopuliarėjo visame pasaulyje.

Šia prasme Munari ekspozicija, nors ir labiau dokumentinio pobūdžio, yra organiškai, tarsi nepastebimai įpinta į bendrą „Tu gali sukurti knygą“ dirbtuvų ir kitų šio projekto ekspozicijų audinių. Iš pradžių net sunku susigauditi bendrame vaikų salės šurmulyje, tačiau pasižiūrėjės Munari ekspoziciją ir jo (pakartotinai išleistu) knygų pavyzdžius suprant, kad tokioje nepretenzingoje aplinkoje atraudai šių tikrai rimto ir vertingo, galų gale pati knygų mugės „Tu gali sukurti knygą“ laboratorija, sudėjus visas ekspozicijas ir dirbtuvės, įgauna vienai kitą vertybinių lygmenų.

O kad Bruno Munari paroda ir autorinės knygos sulaukė didelio dėmesio, liudija tai, kad daug jo knygų buvo nupirkta arba pavogta. Vadinas, yra poreikis.

ATKELTA IŠ 6 PSL.

tūrinės pauzės, o ne kitur aptinkamas formų aktyvumas, medžiagų įvairovė ir demonstratyvus architektūrinis išradingsumas.

Panašus jausmas kyla ir architekto Álvaro Siza Vieira's šiuolaikinio meno muziejuje „Serralves“ (1997) Porte. Čia į nekasdienybės draugiją įsitrukia ir elegantiškas rūmus supantis parkas. Žinoma, šiuo atveju Porto miestovaizdžiuose vietoje muziejaus būtent ir „darbuojasi“ parkas, tačiau tikėtina, jog portiškai puikiai žinojo paskirtį, nes gana uolai naudojasi ne tik muziejumi, bet ir „Serralves“ parku, kuriamo taip pat yra nemažai meno objektų. Á. Siza ištikimas santūrių formų žaismei, neįkyriai reformuotoms erdvėms ir šviesiai apdailai tiek muziejaus viduje, tiek išorėje. Parodų salės nėra hermetiškos ir protarpiniai lankytøjų „maiština“ parako vaizdais, kurie tarsi ir skirti kur-

ti ramias emocines pauzes tarp intensyvių meninių išgyvenimų. Keletas atriumų taip pat sufleruoja, jog muziejaus veikla nesibaigia vien parodų lankymu ir čia laukiamas kiek vienas, norintis užtruktį ilgiu. Apskritai „Serralves“ labiau primena jaukų daugiašakį klubą neskubantiems įvairaus kalibro kultūrininkams, nei kokį nors savimi užsiemusį meninių tiesų transliuotoją. Čia neįpabrėžiamas elitiškumas, nepakartojamumas ar išskirtinumas už parodų likusio miesto atžvilgiu.

Tačiau jdomu: ne mažiau santūrių muzicinė laikysena ir glaudus architektūros bendardarbiavimas su ekspozicija įmanomas ir absolūciai elitinio objekto atveju. Iš pirmo žvilgsnio gamtoje ištrypęs meno bastionas CHICHU su „Serralves“ gali būti lyginamas nebent dėl to, kad jis sukurė ne mažiau talentingas architektas – Tadao Ando. Nedidelėje Naošimos salelėje, toli nuo didžiesių, pietinėje Japonijos dalyje

pasislėpusi Modernaus meno muzieju CHICHU (1999) laikyčiau išskirtiniu pirmiausia dėl akivaizdžios elitinės orientacijos. Saloje gyventojų mažai, jokio tranzito nėra, ir muziejus aiškiai skirtas tik specifinių atvykstantiems kultūriniam turistams. Ta dingstimi saloje neseniai pastatytas ir nedidelis, bet labai elegantiškas keleivinių kelto terminalas (archit. Sedžima + Nišizava, 2006).

Pirmiausia Naošimos muziejus turbūt sunkiai prilygsta skiriamai erdvė vienam meno kūriniui eksponuoti. Čia kultūrinės erdvės tankis iš tiesų aristokratikas, tačiau ypač daug dėmesio skiriama ir lankytojui emocijam „aptarnavimui“. Pagrindinės ekspozicijų salės įkirstos kalne it savo išskirtinės katakombos, sujungtos galerijomis ir tuneliais, o šiemas T. Ando parūpina siužetinės šviesos, sufokusiotų architektūrių kadrų ar pabrėžtinai minimalistinės savo mylimo betono iškalbos. Ekspozicijų salėse taip pat

neatrūksta architektūrinų subtilybių – aistiromis briaunomis įremintas dangaus kvadratas vietoje lubų arba balto akmens pirštelių ažūras vietoje grindų. Tačiau visa CHICHU architektūrinė palyda moderniai tarptautinio meno ekspozicijai tokia vos juntama ir neįkyriai pagarbai, kad ir po kelerių metų švity pasamonėje it skaidri japoniškos bendravimo kultūros gelmė.

Beje, architektūrinė T. Ando akupunktūra tešiasi ir muziejaus išorėje. Įvairiose salos vietose architektas įkomponavęs monumentalaus meno kūrinių bei architektūrinų elementų, jų darna su šiurkščiu Naošimos gamtovaldziu kuria ypatinę, autorinę harmoniją. Čia kaip nėškur kūrės galima stipriai pajusti, ką reiškia kultūriškai įkrauta teritorija, kurios spinduliuotė skilinda toli už formalųjų muziejaus ribų, neįkyriai plėsdama savo auditoriją ir neakcentuodama iš tiesų gana aukšto CHICHU muziejaus „slenkscio“.

Apskritai, nors įvairūs muziejai išpažįsta skirtinges misijas ir be galio įvairiai transliuoja pasauliui savųjų atminties saugyklų energiją, visi jie vienaip ar kitaip interpretuoja šventyklos vaidmenį. Kol bandau priprasti prie šios sau net netiketos išvados, stebiu, kaip vienos po kito turtingi pasaulio miestai statosi prabangias ir gausias iš anksto „išpiarintas“ „katedras“ milijoninėms kultūros piligrimų upėms arba įmantriomis architektūrinėmis intervencijomis bando kokiai nors pilkai teritorijai vienu mostu užmauti radikaliai modernų „kultūrinio kryžiuciö“ įvaizdį. Randasi muzieju žemėlapiuose ir savotišku „šventviečių“, ir į jas kasdien traukia žmonės, daugiausia vietinių, vedami nematomos kultūrinės gravitacijos, o ne žiniasklaidoje švytinčios architektūrinės abrakadabros. Erdvė čia dirba tyliai ir santūriai, tarsi kantri ir elegantiška Meno asistentė...

Daugiau informacijos www.mmcentras.lt

Parodau pasauliui liežuvij

Małgorzata Szumowska apie filmą „Jos”

Vakar prasidėjo jau septintas moterų filmų festivalis „Šeršlifam“. Viena jo pagrindinės programos naujinė – Małgorzatos Szumowskos „Jos“ („Elles“). Pateikiame sutrumpintą pokalbio su režisierė, vasarį išspausdinto lenkų „Newsweek“, fragmentus.

Jūsų filmas jau cenzuojamas. Kol kas tik Australijoje ir Izraelyje.

Iškeramos pornografinės scenos?

Ne, jos pavadinamos pornografinėmis ir iškerpamos. Deja, tai – jū teisė. Tose šalyse manoma, kad scenos, salygiskai tariant, kur rodomas butelis ir šlapinamasis, yra pornografinės.

O Jūs manote, kad nėra?

Aš manau, kad tos scenos filme yra pateisintos. Nes „Jū“ siužetas pasakoja apie Paryžiaus aukštųjų mokyklų studentes, kurios užsiima seksu už pinigus. Europoje tos scenos kol kas niekam netrukdo. Pavydžiu, Prancūzijoje mano filmą leidžiamą žiūrėti nuo 12 metų.

Girdėjau, kad sukūrėte pornografinį filmą. Kaip j tai atsakote?

Juokiuosi. Prancūzijoje visiems pasakoju, kad sukūrariau pornografinį filmą. Net Andrzejui Chyrui nesenai pasakiau, kad jis vaidino pornofilme. Juk tai kvaila.

Daug filmo scenų yra ant ribos.

Būtent. Ant ribos. Esu įsitikinusi, kad tos ribos neperžengiau.

Viešai kalbate, kad norėjote sukurti filmą apie moteris ir jų seksualumą.

Taip. Ir apie vyrus taip pat.

Rodote juos kaip moterų seksualinius klientus.

Kai kas mano, kad tai filmas apie vyru ir kad galima ji pavadinti „Jie“. Nemanau, kad filme įzeidinėju vyrus. Pažiūstu ne vieną, prisipažinusį, kad pamatė save šiam portrete. Vyrai dažnai sutrikę, pilni pagundų, erotinių fantazių, kaip ir kiekvienas iš mūsų.

Tačiau kaip juos rodote filme!

Silpnus. Mano filmų vyrai visada yra silpniesni, o moterys stiprios ir pilnakraujės. Matyt, todėl, kad pati esu stipri moteris ir žinau apie mus daug. Tačiau gyvenime sutikau labai nedaug stiprių vyru. Tai nėra minūsas, greičiau silpnumas suteikia vyru subtilumo. Rodau sutrikusius, bejegius, net verkiantius vyrus. Taip juos matau. Toronto festivalyje, pri-statydam Andrzejų Chyrą po peržiūros, pasakiau: „Manau, kad šioje salėje yra daug prostitucių klientų.“

Ir ką?

Moterys juokesi. O dauguma vyru žiūrėjo į mane mažų mažiausiai keistai. Gal net su pasidygėjimu. Ne-reikia savęs apgaudinči. Tū mergi-

nū klientai yra įvairaus amžiaus ponai – nuo labai jaunų iki labai senų.

Apie tai ir norėjote papasakoti?

Apie tai, kaip jau minėjau, kokie jie yra sutrikę, nes kai santykiai su žmona klostosi prastai, jie ieško kažko iš šalies. Nesmerkuju jū už tai.

Esate feministė?

Žinoma. Bet niekad neprisijungiu prie jokios feminističių grupės. Manau, kad būtent Lenkijoje yra už ką pakovoti.

Už ką?

Už laisvę, už vietą politikoje, kultūroje, už tai, kad mums, moterims, vis kažką netinka daryti, kad moters vieta yra ne namuose ir su vakaais, o kad būtų paritetas, už tai, kad daugiau moterų užimtu vaduojančius postus, už teisę daryti abortą, už šimtus dalykų. Tačiau kartais manau, kad „Jos“ gali būti nepriimtinios feministėms, nes roduja jaunas moteris, kurios užsiima prostitutiona, ir viduriniosios klasės ponai, kuri neva laisva, verda vyru pietus, prašo iš jo seksuo, o jis ją atstumia. Bet aš nekuriu idėjinių filmų. Kol kas viena feministė iš Los Andželo susižavėjo mano filmu. Ten net atsirado dokumentinis filmas, kuris lydi „Jū“ peržiūras. Jame – deviejų prancūzių studenčių, siūlančių seksualines paslaugas, pasakojimai.

Viena Jūsų filmo herojė yra lenkė.

Nes Lenkijoje sutikau merginą, kuri sutiko papasakoti apie tai, ką daro. Prisipažinsiu, kad dauguma filmo dialogų paremti faktais. Ne manau, kad prancūzės skirtysi nuo lenkių. Visos tvirtino, kad nėra auks, kad joms turi patinka, kad pačios renkasi klientus.

Kaip?

Duoda skelbimą, į kurį gauna, pavyzdžiu, 150 atsakymų. Ir iš tų 150 pasirenka vieną vyra, su kuriuo susitinka kartą per savaitę. Taip jos gali gyventi patogiai. Prancūzės sakė, kad vertina net tu vyru rašymo būdą, kaip jie formuluoja sakinus. Prisipažinsiu, kad pokalbiai su jomis manc pritrenkė. Maniau, kad jos sakys: „Viešpatie, esu neturtinė, neturiu už ką studijuoti, gyventi, valgyti, ir privalaus tai daryti.“ Nė iš vienos neišgirdau nieko panašaus. Nė viena nesiskundė. Klausiau, ar apie tai kada nors pasakys savo vaimams. Atsakydavo, kad nežino. O kai norėjau sužinoti, ar nebijo, jog vėliau kils psichologinių problemų, jos klausę apie mano gyvenimo problemas.

Jūs viskuo patikėjote?

Neturiu priežasčių netikėti. Pasižiūrėkite į šiuolaikinius dvidešimtmečius, nes tos merginos – šios amžiaus grupės. Juk jie visi vertina seksą vartotojųskai. Visai kitaip nei mano karta. Užsinori seksu ir mylisi. Man tai atrodo keista, tai – ne man.

Małgorzata Szumowska

Filme neparodėte, kad tai keista.

„Keista“ nericiškia, kad mane tai piktina ar pradėsiu moralizuoti. Svarstau, kuo skiriasi mano karta nuo šitos dvidešimt kelerių metų seksą vartotojųskai vertinančios karbos. Laikai siaubingai pasikeitė, tad to net negalima vadinti prostitutiona.

O kaip Jūs pavadintumėt mokamą sekšą?

Neatsitiktinai lenkiškai filmas vadinas „Sponsorystę“. Juk tos merginos neturi savadautojo, nedirba viešnamyje, tik prisiduria prie studijų.

Tiksliau, prostitutiona nėra jūs darbas?

Jos nelaiko to darbu, uoliai mokosi, kad gautu gerai apmokamą darba ateityje, tai – ambicingos merginos. Daug jaunų merginų sa-vaitgaliai vaikšto po klubus, kavines ir mylisi su atsitiktinai sutiktais vyrais. Jos greit suprantą, kad jei už tokį sekšą gali gauti tūkstantį euru ar išvykti į užsienio kelionę, tai kodėl tuo nepasinaudojus. Bandau suvokti jų psychologiją ir manau, kad joms nėra skirtumo tarp atsitiktinio sekso ir sekso už pinigus.

Tačiau man atrodo, kad yra skirtumas tarp filmo herojų – lenkės ir prancūzės.

Yra, nes prancūzės sukaustytos, užblokuotos, o lenkės laisvesnės. Stereotipas, kad lenkės laikosi tradicinių papročių ir vertybų, o prancūzės – laisvesnės ir atviresnės. Iš tikrųjų yra atvirkščiai. Prancūzės gali atvirai kalbėti apie sekšą, tvirtinti, kad yra laisvos, kad gali daryti tai, ko nori, jos turi teises, kurių mes Lenkijoje iki šiol neturime. Bet kartu jos labai ribotos, beprotiškai susirūpinusios higienu gyvenimui, sveiku maistu ir kitais panašiais siekiais.

O lenkės?

Apibendrinant, jos spontaniškesnės, jos nuolat kinta. Bet juk tai parodžiu filme. Taip pat parodžiu, kad gyvename vartotojų visuomenėje.

Kur svarbiausia yra pinigai.

Abi mano herojės nori gyventi patogiai, taip, kaip Juliette Binoche suvaidinta Ana. Jos siekiaapti buržuazijos astrovėmis. Tačiau „Elle“ žurnalistė Ana, kuri rašo straipsnį apie prostitutioną tarp studenčių, pradedā suprasti, kad gyvendama tą savo buržua gyvenimą kažką prarado, kad merginos turi laisvę, kurios ji

Juliette Binoche Jums – moteriškumo kvintesencija, todėl ji vaidina pagrindinį vaidmenį?

Taip, 48-erių Binoche yra moteriškumo kvintesencija. Net su džinsais, susiglamžiusiu megztiniu ir viisiškai nepasidažiusi. Filme ji beveik be grimo. Ji – neapsakomai orus būdas būti gražiai. Be to, ji puiki bobė, amžinai žydinti moteris.

Filme ji masturbuoja. Kiti aktoriai taip pat vaidina drąsiose erotinėse scenose.

Galiu labai paprastai pasakyti aktoriams, ko iš jų noriu. Erotinių scenų filmavimas buvo paprastas. Be to, Prancūzijoje priimta, kad erotinėse scenose aktoriams speciniai juosta užliklujojamos intymios vietas.

Kodėl?

Kad nesiliečių, nes tai nkomfortabilu. Filmuoja tokias scenas grupė sumażinama iki minimumo, o aš visalaik kalbu aktoriams, ką jie turėdaryti: „Paliesk čia, pabučiuok ...“ Visą laiką kalbu. Garsininkai pyksta, kad erotinėse scenose nuolat girdima Szumowska. Filmuoja tokias scenas sunku ir aktoriams, ir grupėi. Idomu, kaip ijas žiūrės Lenkijos?

Tai – mūsų laikų sindromas?

Be abejo. I sekšą žiūrima kaip į maistą, gériną, gerą vakarėlį. Darbar balsiai svarbu gyventi smagiai. O gyvenimas smagus tada, kai gali nusipirkti geros kosmetikos, vaikščioti į kavines, slidinėti Alpese, trumpai tariant, kai gali turėti visa tai, kai gali išpirkti vidurinioji klasę. Ar prižiūrinti vaikus arba juos mokanti studentė gali sau tai leisti? Taip ji neužsidirbs net buto nuomai.

neturi. Ne seksualinę, o kitą laisvę.

Kiek lenkių išvyksta į platų pasauly ir gyvena iš sekso?

Joms niekur nericiaria važiuoti. Lenkijos tokia „sponsorystė“ taip pat potpoliari. Beje, ir visame pasaulyje.

Tai – mūsų laikų sindromas?

Be abejo. I sekšą žiūrima kaip į maistą, gériną, gerą vakarėlį. Darbar balsiai svarbu gyventi smagiai. O gyvenimas smagus tada, kai gali nusipirkti geros kosmetikos, vaikščioti į kavines, slidinėti Alpese, trumpai tariant, kai gali turėti visa tai, kai gali išpirkti vidurinioji klasę. Ar prižiūrinti vaikus arba juos mokanti studentė gali sau tai leisti? Taip ji neužsidirbs net buto nuomai.

Tvirtinate, kad prostitutiona – vie-nintelis kelias į patogų gyvenimą?

Ne vienintelis, bet tiesiausias, greičiausias ir daugumai sukeliantis mažiausiai problemų.

Ir Jūs jo nekritikuojate?

Manau, kad režisierius, kuris filmuoja rošą pažymius už moralę, yra blogas režisierius. Jūs iš manęs neįspausdiate, kad tai, kai daro tos merginos, yra blogai. Neabejoju, kad ateityje jos už tai užmokės didelę kainą, bet ar mes taip pat ateityje ne sumokėsime tokios pat kainos už kažką kita? Kai mano sūnus bus pa-auglys, tikrai jam paaškinsiu, kad gulėti su bet kuo – nevykės sumanymas, o už pinigus – dar labiau. Tačiau tos merginos yra suaugusios, jos žino, kai daro. Kad surūšiau šį filmą, turėjau jas pažinti, suprasti, juoktis kartu su jomis. Aš jū nekritikuoju, pirmiausia kritikuoju sistemą ir tai, kad pinigai svarbiausia. Tai – liga. Negali būti tokų finansinių prarajų.

Norėtumėt, kad visi turėtų po ligai?

Ne. Norėčiau, kad praraja būtų mažesnė, nes kaip tik dėl to „sponsorystė“ tapo kasdieniu reiškiniu. Viskas tapo vartojimui.

Numatote, kaip tai baigsis?

Mentaline ir visuomenine revoliucija. Gal mano šešerių metų sūnus, sulaukęs mano metų, bus komunistas? Plika akimi matyti, kad kažkas turi keistis, bet ne man kalbėti, kas. Verčiau kalbėkime apie tai, kad merginos turi laisvę, kurios ji

Tai taip pat bus faktas pagrįstas filmas?

Visada kuriu faktais paremtus filmus. Faktų pagrindu rašau istoriją. Tai bus pasakojimas apie atvirą, išmintingą kūnagą, kuris žino, kai daro. Tačiau jis kovoja su savo viečiavime. Juk kūnagai su ja kovoja, bet apie tai nekalbama. Tačiau filmas – ne iš tų, kuris galėtų kai nors įžeisti. Filmu „Jos“ taip pat nenorėjau nieko įžeisti. Tiesiog kartais pasakau kai nors aštriau arba kitaip, parodau pasaullui liežuvį, bet taip elgiosi, nes tikiu tuo, kai darau, ir esu užsi-sprys.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Kai niekas nesikeičia

Krėsle prie televizoriaus

Galite mane laikyti rusofilu, bet įdomiausias šio savaitgalio įvykis – Rusijos prezidento rinkimai. Nors jų rezultatas nulemtas iš anksto, stebėti didelės šalies, jos intelektualų reakciją ir po to seksiančius išrinkto prezidento veiksmus, be abejos, bus įdomu. Žaviuosi politologe Jevgenija Albac ir rašytoja Julija Latynina – jų pasiskymai kelia norą polumizuoti, o kartais priverčia ieškoti papildomų informacijos šaltinių. Vienas įdomiausiai paskutiniu metu per televiziją matytų pokalbių buvo su Irina Prochorova – kandidato į prezidentus Michailo Prochorovo seseriu, jos mūšis televizijos studijoje su Vladimiro Putino „rinkimų įgaliotinu“ Nikita Michalkovu, manau, jėjį i televizijos analus. Prochorova – ne politikė, ji – literatūrologė, leidėja, protinė ir išsilavinusi. Panašių žmonių televizijos nelabai pasigenda. Sekmadienį vakarą žiūrėdamas LNK anonsus pagalvoju, kad mūsų televizijos jau atvirai orientuojasi į padugnes, todėl ir laidų personažai atitinkami. Politinės Rusijos televizijos laidos pasiekia tokią virimo temperatūrą, kad tampa tiesiog smalsu stebėti nenuspējamą spektaklį. Tada suprant, kad lietuvių politikams pirmiausia stinga politinio temperamento. Neduota, ir viskas. Bijau, kad ilgam. Tai įrodė ir drungnoki „Dokumentinio kino vakaro“ bei kitų politinių laidų pokalbiai, kurių dalyviai ir vedėjai iš

paskutinių stengiasi atrodyti protinė. Neabejoju, kad jie (išskyrus, žinoma, keliis gražulius) protinė, bet kam tai demonstruoti taip desperatiškai?

Pirmadienį (*kovo 5 d. 21.30*) *LTV* parodys 2007 m. prancūzų dokumentininkų Jeano-Michelio Carré ir Jill Emery filmą „*Putino sistema*“. Filmas pasakoja apie žmogų, kurį 1999-ųjų rugpjūtį Borisas Jelcinas paskyrė ministru pirmmininku. KGB pradėjęs dirbtį būdamas 23-ejų, Vladimiras Putinas buvo visai nežinomas visuomenei. 2000 -aisias jis jau buvo išrinktas Rusijos prezidentu. Filmas pasakoja apie Putino sukurta šalies valdymo sistemą, prieš kurią vis garsiau protestuoja jo politiniai oponentai.

Pusantrus valandos filmas – trejius metus trukusių kūrėjų susitikimų su šimtais žmonių rezultatas. Tarp pašnekovų – KGB agentai, buvę Putino bendradarbiai, mokytojai, vaikystės draugai, ekonomistai, istorikai. Jeanas-Michelis Carré Rusijoje atsidūrė 1999-ųjų pabaigoje, kai kūrė kitą filmą, ir savo akių stebėjo Putino iškilimą. Iš pradžių režisierius planavo kurti filmą apie „Kursko“ tragediją, bet giliadamas iš aplinkybės suvokė, kad reikia kalbėti plačiau – apie Putino sukurta sistemą, kurią filmo kūrėjai lygina su totalitarinėmis sovietų ir nacių. Tad dokumentinis filmas apie „Kurską“ tapo įžanga į filmą,

kurį pamatysime. Kai filmą parodė Belgijos televizija, Rusijos ambasados atstovai lyginė į „su blogiausiais Šaltojo karo pavyzdžiais“. Prancūzų sovietologė Laure Mandeville dienraštyste „Le Figaro“ aptarinėdama filmą ivardino vienintelį jo trūkumą – jis priverčia žiūrovus patikėti, esą sistema be galio tvirta, nors iš tikrųjų tai milžinas ant molinių kojų. Filmas gali pasirodyti karikatūriškas, bet kartais realybė tiesiog peržengia prasimanymo ribas. Geriausias įrodymas – pernai Putino Juodojoje jūroje surastos graikų amforos. Beje, autorius teksta prancūziškai skaito aktorius Denis Lavant’as, vaidinęs ne viename Leos Caraxo filme.

Ši savaitė pasiūlys daug gero lietuvių kino gerbėjams. Vis dar tebesi-tesiančioje Šarūno Barto filmų retrospektyvoje per *LTV2* – Guillaume’o Coudray dokumentinis filmas apie režisierių „*Šarūnas Bartas, vienas lauke – karys*“ (8 d. 20.10). Filmo autorius taip žavėjosi Barto kūryba, kad pasisiūlėapti jo asistentu. Filme užfiksuoja Barto „laboratorija“, jo mintys apie kiną, „Laisvės“ filmavimas, bet kartu tai ir pasakojimas apie jauną žmogų, kuris svetimoje šalyje supranta kažką labai svarbaus ne tik apie save dievaitį, bet ir apie save.

Iškart po šio filmo (8 d. 21.20) bus rodomi 2005 m. „*Septyni nematomi žmonės*“. Kurtas Kryme, tai tikras

„Kai aš mažas buvau“

NUOTRAUKA IŠ „KINO“ ARCHYVO

laisvės troškimas, kuris vėlesnių kartų lietuvių kino kūrėjus nuves taip toli.

Minint Raimundo Vabalo 75-ąsias gimimo metines *LTV2* (5 d. 17.55) parodys 1969 m. po didelių vargų pasirodžiusi filmą „*Birželis, vasaros pradžia*“. Tik sukurtas filmas stebino originalia pasakojimo struktūra. Jo herojai – provincijos miestelio gyventojai, kurių likimus susieja siūžetas ir apibrežtas filmo laikas. Atskirų personažų likimų nuotropus filmė kuria vientisa laiko portretą. Vabala tarsi numatę būsimą Brežnevo sąstingį. Dabar tokios struktūros filmų – nors karučiu vežk. Bet dabar jis žavi ne formos naujumu, o tuo, kas ir paverčia filmą klasikiui – sugebėjimu atskleisti amžinas žmonių dramas: svajonių žlugimą, jaunystės iliuzijas būti kitokiams nei tėvai, stojiską vienatvę, moralinio pasirinkimo vertę... Juolab kad ir filme papasakota parabolė apie merginą, kuriai ragana išburia baišią ateiti: „NICKAS NEPASIKEIS“, vis dar tokia pat pranašiška.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Visos banalybės spalvos

Nauji filmai – „Paveldėtojai“

Živilė Pipinytė

Penktadienį žiūrėdama Alejandro Payne'o „*Paveldėtojai*“ („The Descendants“, JAV, 2011) né akmirkos nesuabejojau, kad sekmacdienio naktį George'o Clooney laukia „Oskaras“ už geriausią vyro vaidmenį. Bet Amerikos kino meno akademijos nariai nusprendė kitaip. Ar jie buvo teisūs, ko gero, parodys laikas, nors „Paveldėtojai“ – tikrai ne šebedras: kad ir puikiai „sukaltas“, jo siužetas ir personažai nuspėjami, pagrindinė mintis – aiški ir nedviprasmiška. Bet tai ne labai ir svarbu. Žiūrėti „Paveldėtojus“ galima (ir reikia) dėl Clooneyc. Nes filmas – tikras jo benefisas. Payne'as nuolat balansuoja ties tragikomedijos riba ir leidžia aktoriui įtikinamai atskleisti personažo išgyvenimus ir permanas, išykusias vos per kelias dienas.

Matas Kingas – teisininkas, turtingas žmogus, vienos garsiausios Havajų giminių palikuonis. Filmas prasideda, kai Mato laukia du išbandymai: atsiweikinimas su žmona, ištikta komos po katerio avariujos, ir sprendimas, kam parduoti vienintelį civilizacijos nepaliestą iš-

protėvių paveldėtą Havajų kampeili. Sprendimo laukia gausi Mato giminė – pussesės ir pusbroliai, kurių pasirašius sutartį iškart taps labai turtingi.

Netrukus prisideda ir trečasis – pasirūpinti dukterimis, kurių jis ne labai pažista. Dešimtmėtė kaprizinė Skoti (Amara Miller) dar nesupranta, kad mama nebeatsigaus. Iki tol ji mažai bendravo su darbais apsivertusių tėvų. Septyniolikmetė Aleksandra (Shailene Woodley) pavarde verta įsidėmėti) mokosi interne, kur tėvai ją igrūdo, matyt, ne sugebėjė susidoroti su potraukiu kvališalam ir vyresniems vyrams. Grįžusi namo Aleksandra pasako tėvui, kad mama jam buvo neįstikima. Taip filme atsiranda dar vienas sprendimas: Matas nori žūtbūt susitiki su žmonos meilužiu.

Laiko, iki žmonos gyvybę palankintis aparatas bus atjungtas (tokiai jos iš anksto surašyta valia), lieka nedaug, bet Matas keliauja į salą, kur išvyko meilužis – nekilnojamoji turto agentas. Su Matu kartu keliauja ir dukters bei Aleksandros guodėjas – komiškas Sidas (Nick Krause), kuris ir Matui, ir žiūrovams iš pradžių atrodo tipiškas sa-

vim patenkintas nesubrendėlis.

Iš aprašymo gali pasirodyti, kad „Paveldėtojai“ – arba serialo apie problemišką šeimą klonas, arba stereotipinė Holivudo drama, kurios finale blogi personažai supranta, kad elgsesi neteisingai, ir visi su visais susitaiko. Iš tikro pabaiga panaši, bet nereikia pamiršti, kad „Paveldėtojus“ kūrė Payne'as, ankstesniuose filmuose „Šmitas“ ir „Kryžkelės“ apdainavęs mažas banalių personažų per gales prieš dar banalesnį likimą.

Banalybė – pagrindinė „Paveldėtojų“ spalva, kuria režisierius, padedamas filmo dailininkų ir operatorius Phedono Papamichaelo, naudojasi tobulai, atskleisdamas daugybę jos atspalvių. Netikėtai banalus filme atrodo su žemšoko rojus įvaizdžiuose siejami Havajai, kur namai, žmonės ir privalomas pramogos, regis, taip lipa vieni ant kitų. Tai – rojus, degradavęs iki prabangaus kurorto statuso. Legendiniai Havajų peizažai filme išnirs tik akmirkai, kai herojai nuspręs paskutinę kartą pasigérēti žeme, kurią ne trukus parduos.

Banalumo išpūdį paryškina filmo herojų kostiumai – vyrai dėvi beformes kelnes ir „tradicinius“ palmė-

mis ir ryškiomis gėlėmis išmarginus marškinius. Taip apvilktais Clooney personažas dramatiškose scenose pradeda priminti liūdną kloną, staiga atsidūrusi ciklono centre. Clooney tai išnaudoja puikiai. Jis rodo Matą, nuoširdžiai išgyvenantį žmonos ligu ir palaipsniui prarandantį viltį, kad jis atsigaus, rodo pasipiktinusį jos išdavyste: pykčio plūpsnis palatoje, regis, netikėtas pačiam herojui. Filme kaip ir gyvenime – tai, kas tragiška, neatsiejama nuo to, kas komiška. Clooney lengvai pereina nuo vieno registro prie kito. Scenoje su varžovu Brayanu (Matthew Lillard), kuris jau visai apgailetinai banalus, atsiranda satyros detalių, o kai Matas paskelbia šeimai sprendimą išsaugoti žemę – lyrikos ar net patoso.

Bet vis dėlto svarbiausios yra tos scenos, kur Matas nerodo nei pykčio, nei nevilties, nei atleidimo. Kai

9 psl.

Parodos	Vilnius	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija	„7md“ rekomenduoja
Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija nuo 9 d. – Michalas Budny paroda „Didelė šalis“	Rossella Biscotti paroda „Pirma antraštinė dalis. Bendrijos uždaviniai“ iki 10 d. – paroda „Pokyčių karta. Šiuolaikinių Indijos menas“	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija Vilnius g. 39/6 nuo 2 d. – Žemaitijos vaikų ir jaunimo darbų paroda „Žvilgsnis į Žemaitiją“	Dainius Liškevičius ne tik įdomiai formuluojant turinį, jo sumanymu pateikumui labai talkina materialūs elementai, gebėjimas suvaldyti erdvę. Šis menininkas pastaruoju metu daugiausiai veiklę teatruose, tačiau scenografinio mastymo nemažai yra ir jo instaliacinio pobūdžio individualioje kūryboje. Tu galėsite išsiktinti jo naujoje parodoje gal kick ironišku pavadinimu „Be pykčio“ VDU Menų galerijoje „101“ (Laisvės al. 53, Kauناس), veikiančioje iki kovo 23 d. Galerija dirba pirmadienį–antradienį 13–17 val., trečiadienį–penktadienį 11–17 val.
Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicinių interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Tarptautinė paroda „Kryžiai yra dorybės ženklas, o Strėlė – pergalės... Sapiegos – valstybininkai, meno mecenatai ir kolekcininkai“	i 10 d. – Agnės Kišonaitės tapybos paroda „Raudona ne melyna“	Seimo parodų galerija Gedimino pr. 53 Fotografijų paroda „Šilutės raida. Miestas, kur vanduo ir žmonės kuria gyvenimą“ Mariaus Strolios tapybos paroda nuo 2 d. – Antano Kmieliauskio kūrybos darbų paroda	Klaipėdos kultūrų komunikacijų centro parodų rūmai (Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2, Klaipėda) teleportavo projektą „Estetika vs Informacija“, kuris buvo pristatytais 4-ojoje tarptautinėje Maskvos šiuolaikinio meno biennale 2011 m. ir papildė latvių ir estų šiuolaikinių menininkų ekspozicijomis. Svajonės ir Pauliaus Stanikė, Bronės Neverdauskienės, Monikos Žaltauskaitės-Grašienės ir Juozo Laivio, Ginto Gabrano ir Dačės Džerinos (Latvija), Maaritos Murkos ir Deneso Farkaso (Estija) kūriniai verti išvykos į pajūrį. Parodų rūmai dirba trečiadienį–sekmadienį 11–19 val.
Radvilių rūmai Vilnius g. 22 Paroda „Sankt Peterburgo imperatoriškasis porcelianas“ Danų tapybos, skulptūros, keramikos, plakato, fotografijos ir dizaino paroda „Kristianija mene“	Antano Sutkaus, Romualdo Rakausko ir Frederico Chabubino paroda „Sovietinės architektūros fotografijų albumai“	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Nuotraukų ir faksimilių ekspozicija „Mano senas drauge...“, skirta poetės Elenos Mezginiatės 70-ties metų sukakčiai nuo 7 d. – Jūratės Stauskaitės paroda „Piešiniai“	Klaipėdos kultūrų komunikacijų centro parodų rūmai (Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2, Klaipėda) teleportavo projektą „Estetika vs Informacija“, kuris buvo pristatytais 4-ojoje tarptautinėje Maskvos šiuolaikinio meno biennale 2011 m. ir papildė latvių ir estų šiuolaikinių menininkų ekspozicijomis. Svajonės ir Pauliaus Stanikė, Bronės Neverdauskienės, Monikos Žaltauskaitės-Grašienės ir Juozo Laivio, Ginto Gabrano ir Dačės Džerinos (Latvija), Maaritos Murkos ir Deneso Farkaso (Estija) kūriniai verti išvykos į pajūrį. Parodų rūmai dirba trečiadienį–sekmadienį 11–19 val.
Taikomosios dailės muziejus Arsenalo g. 3 A Paroda „Nuo minii iki maks. Septintojo dešimtmiečio mada“ iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos „Du mados šimtmiečiai“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos „Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo kloida“	Apžvalginė paroda „Piešinys 2012“ Paroda „Vilnius – vartai į Žemaitiją“	Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2 Samuelio Bako paroda „Gyvenimo stotys“	Teatras Nevengiantiems neapibrėžtų, naujų teatrinių bandymų, siūlome apsilankytis spektaklio-provokacijos „MR. FLUXUS arba ŠARLATANAI?“ premjeroje. Ji vyks teatrui netradicinėje erdvėje – „Kablyje“ (Kauno g. 5, Vilnius), penktadienį, kovo 2 d. Spektaklio kūrėjai, trupė NO THEATRE, „Telefonų knyga“ mėginių sudrumstį teatro pasauli, ši kartą, išsirinkę Fluxus temą, bandys apversti tam tikrus meno klausimus.
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenolas	J. Basanavičiaus g. 1/13 Viačeslavu Karmalito paroda „Tapyba Riešėje II“	Dailininkų menė Šeimyniškių g. 23 Leonardo Gutausko tapybos darbų paroda	Klaipėdos galerija Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4 iki 9 d. – Vytauto Mockaičio kūrybos paroda
Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių būties kultūra Kryždirbystė „Lietuvos diplomatinė tarnyba 1918–1940 m.“ Gedimino Petraičio rinkinys „Tradicinė lietuvių skulptūra“ „Algimanto Miškinio dovana“	Paroda „Vilnius – vartai į Žemaitiją“	Galerija „Kunstkamera“ Ligoninės g. 4 iki 10 d. – fotografo Kazio Daugėlos (1912–1999) kūrybos paroda	Vilnius „FUNDAMENTALISTAI“ Rež. – J. Vaitkus
Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienių–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	Pilės g. 40 Kazio Venclovo „Cepelinas“ (vieno kūrinio paroda muziejaus kiemelyje)	The Gardiens Konstitucijos pr. 12 A Marko Geffraida paroda „Opening“	Vilnius mažasis teatras 2 d. 18.30 – S. Becketto „BELAUKIANT GODO“ Rež. – R. Tuminas
Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Vilnius sakralinė aukaskalystė“	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus Pilės g. 40 Kazio Venclovo „Cepelinas“ (vieno kūrinio paroda muziejaus kiemelyje)	KAUNAS M. Žilinsko dailės galerija Nepriklausomybės a. 12 Paroda „Mirabilė Visu / Nuostabu matyt“	3 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGASKARAS“ Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys
Šiuolaikinio meno centras Vokiečių g. 2 Antano Gerliko filmas „Pasivaikščiojimas“ Alex Cecchetti paroda „Baimėj ir nuostaboj“	Teatro, muzikos ir kino muziejus Vilnius g. 41 Paroda „Gerardas Bagdonavičius. Gyvenimas – tarsi teatras...“	Žmuidzinavičiaus kūriųjų ir rinkinių muziejus Putvinškio g. 64 Antano Žmuidzinavičiaus 135-osioms gimimo metinėms skirta paroda	6 d. 18.30 – „MANO SIELOS NETYLANČIOS STYGOS“ („Rūtos“ draugijos renginys)
Galerija „Akademija“ Pilės g. 44/2 iki 10 d. – Mykolo Saukos ir Tauro Kensmino paroda „Skulptūra“	Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 Menininkų grupės OTSE (Nilsas Hintas, Annika Kedelaukė ir Raineris Kaasiškės-Aaslavas, Estija) paroda „Asmeninis velnias“	Keramikos muziejus Rotušės a. 15 nuo 2 d. – Baltijos šalių šiuolaikinės keramikos paroda „Pavasaris“	7 d. 18 val. – „KITAS KAMPAS“ (VšĮ „Sąmoningas žmogus“)
Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 iki 3 d. – Henriko Čerapio ir Algimanto Černiausko paroda „Jauno gitaristo meilės darželis“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinškio g. 53 Andrius Janulaicius keramika nuo 2 d. – Aušros Barzdukaitės-Vaitkūnienės ir Elenos Balsiukaitės-Brazdžiūnienės tapybos paroda	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilnius g. 2 nuo 2 d. – Baltijos menininkų paroda „Vietos karta: atvaizdas, atmintis ir fikcija“ Baltijos šalyse“	8 d. 18.30 – D. Wassermano „SKRYDIS VIRŠ GEGUTĖS LIZDO“ Rež. – V. Griško
Tekstilės galerija „Artifex“ Gaono g. 1 iki 3 d. – Laimos Oržekauskienės personalinė paroda	Jono Meko vizualiųjų menų centras Gynėjų g. 14 Audrius Naujokaičio ir Daliaus Naujokaičio paroda „Nereikia nerimauti. Gyvenimas tik prasidėja“	VDU menų galerija „101“ Laisvės al. 53 Dainius Liškevičiaus paroda „Be pykčio“	Rusų dramos teatras 2 d. 18 val. – E.-E. Schmitto „DVIEJŲ PASAULIŲ VIESBUTIS“ Rež. – S. Račkys
„ARgenTum“ galerija Latako g. 2 iki 11 d. – Aistės Kisarauskaitės projektas „Kieno miške kankorėžiai?“	Justino Vienožinskio dailės mokykla Konarskio g. 37 Marijos Teresės Rožanskaitės (1933–2007) mokiniai darbų paroda	KLAIPĖDA Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija Liepu g. 33 Česlovo Janušo (1907–1993) paroda „Prie Baltijos ir prie Atlanto“	3 d. 18.30 – A. Čechovo „DÉDÉ VANIA“ Rež. – E. Lacascade'as (Prancūzija)
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Senamiesčio menininkų galerija Totorių g. 22–4 Algirdo Jako, Eriko Perlikovskio paroda „Forma“	KKKC parodų rūmai Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2 nuo 2 d. – paroda „Estetika vs informacija vol.2“	7 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „ŠVARYMAS“ Rež. – A. ir J. Popovai
Galerija „Kristina Norvilaitė ir Edita Suchockytė“ Užupio g. 1 Grafikų Kristinos Norvilaitės ir Editos Suchockytės paroda	Galerija „Kristina Norvilaitė ir Edita Suchockytė“ Užupio g. 1 Grafikų Kristinos Norvilaitės ir Editos Suchockytės paroda	nuo 9 d. – Gyčio Skudžinsko paroda „Tyla“ Tado Šarūno paroda „Tai tik juodas lagaminas“ Jurgos Juodytės paroda „Moteriškos relikvijos“	4 d. 18 val. – N. Simono „PASKUTINYSIS AISTRINGAS MEILŪŽIS“ Rež. – O. Lapina, J. Bogdanovič-Golubeva
„7md“ rekomenduoja		Fojė	Oskaro Koršunovo teatras 2 d. 19 val. OKT studijoje – M. Gorkio „DUGNE“ Rež. – O. Koršunovas
		4, 6, 9 d. 19 val. – J. Jokelos	3 d. 19 val. OKT studijoje – K. Marčiulyno-Bo Haeng „AUKSINĖ ŠVENTYKLA“ Rež. – E. Mikulionytė ir K. Marčiulynas-Bo Haeng
			6 d. 7 d. 19 val. Ūkio banko teatro arenaje – „MIRANDA“ (pagal W. Shakespeare'ą) Rež. – O. Koršunovas
			„Menų spaustuvė“ 2 d. 19 val. Juodojoje salėje – M. Palubenko koncertas

3 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „VĖJU MOTÉ“. Spektaklio kūrėjai S. Degutytė, S. Dikčiūtė, V. Narkevičius, L. Skukauskaitė, T. Juozapaitis („Stalo teatras“)	ŠIAULIAI
4 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „8 KVADRATINIAI METRAI“ Choreogr. – G. Ivanauskas (G. Ivanausko teatras)	Šiaulių dramos teatras
6 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „LIETAUΣ ŽEMÉ“ Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)	2 d. 18 val. – „KOVA“ (pagal F. Kafkos kūrybą) Rež. – P. Ignatavičius
8 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „BALTOJI STIRNA“ Rež. – V. Kublinskas (teatras „Trupė liūdi“)	3 d. 18 val. – B. Brechto „PONAS PUNTILA IR JO TARNAS MATIS“ Rež. – A. Pociūnas
Šokio teatras	4 d. 12 val. – „BLUSYNO PASAKOJIMAI“ (pagal G. Morkūno knyga) Rež. – A. Gluskinas
2 d. 19 val. – „MEDÉJOS“ Rež. ir choreogr. – B. Letukaitė (šokio teatras „Aura“)	4 d. 18 val. – M. Lado „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“ Rež. – G. Padegimas
KAUNAS	6 d. 18 val. – M. Gorkio „MOTINA (VASA ŽELEZNOVA)“ Rež. – K. Glušajevas (Valstybinis Vilniaus mažasis teatras)
Kauno dramos teatras	8 d. 17 val. – N. Ševčenko „SUDUŽUSIŲ ŠIRDŽIU EŽERAS“ Rež. – N. Bessarab (Šiaulių rusų kultūros centro teatro studija)
2 d. 18 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas	PANEVĖŽYS
2 d. 19 val. <i>Penktajoje salėje</i> – K. Marcūlyno „AUKSINĖ ŠVENTYKLĄ“ Rež. – E. Mikulonytė ir K. Marcūlynas (teatras „Jaja“)	J. Miltinio dramos teatras
3 d. 18 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – B. Srljanovič „SKERIAI“ Rež. – R. Atkočiūnas	4 d. 12 val. – S. Maršako „KATÉS NAMAI“ Rež. – V. Mazūras
4 d. 12 val. <i>Penktajoje salėje</i> – L. Carrollio „ALISA STEBUKLŲ ŠALYJE“ Adaptacijos aut. ir rež. – E. Piotrowska	4 d. 17 val. – M. Zalytės „MARGARITA“ Rež. – A. Keleris
4 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – S. Oksanen „APSIVALYMAS“ Rež. – J. Jurašas	Koncertai
6 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – PREMJERA! B. Frielo „STEBUKLINGASIS TENESIS“ Rež. – G. Padegimas	Lietuvos nacionalinė filharmonija
6 d. 18 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – D. Danis „PASKUTINĘ DIURANĄ DAINA. IŠPAŽINTIS“ Rež. – A. Jankevičius	3 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , Kauno miesto simfoninis orkestras. Solistas D. Nordio (smuikas). Dir. – M. Pitrėnas
7 d. 19 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – M. von Mayenburgo „BIAURUSIS. SKALPELI PJŪVI“ Rež. – V. Malinauskas	4 d. 16 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistai V. Gurstis (fleita), D. Berezinas (violončelė), S. Zajančkauskaitė (fortepijonas), U. Pauliukonis (fortepijonas). Dir. – M. Staškus
8 d. 18 val. <i>Penktajoje salėje</i> – „LAIMINGI“ (pagal F. von Schillerio „Klastą ir meilę“) Rež. – A. Areima	3 d. 15 val. <i>Kėdainių daugiaukultūriame centre</i> , 4 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejuje</i> , 6 d. 18 val. <i>Širvintų kultūros centre</i> – Valstybinis Vilniaus kvartetas. M.-B. Souquet (sopranas), B. Vainiūnaitė (fortepijonas)
Kauno muzikinis teatras	8 d. 17.30 val. <i>Anykščių muzikos mokykloje</i> – kamerinių ansamblių konkursas „Muzikinė akvarelė 2012“ koncertas. Ansamblis „Musica humana“ (meno vad. ir dir. – A. Vizgirda). Solistai A. Vizgirda (fleita), R. Beinaris (obojus), A. Budrys (klarnetas), S. Šiaučiulis (fortepijonas)
2 d. 18 val. – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“ Dir. – V. Visockis	VILNIUS
7 d. 18 val. – G. Donizetti „LIUČIJA DI LAMERMUR“ Muzikos vad. ir dir. – J. Geniušas	Rašytojų klubas
Kauno mažasis teatras	6 d. 12 val. <i>Pasvalio r. Pumpėnų vidurinėje mokykloje</i> ir 15 val. <i>Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje</i> – susitikimas su poetu V. Bražiūnu. Dalyvauja trimitinkas D. Vyšniauskas
2 d. 19 val. – B. Srljanovič „BELGRADO TRILOGIJA“ Rež. – D. Rabauskas	7 d. 17.30 – menotyrininko T. Sakalauskos ir dailininkės J. Stauskaitės kūrybos vakaras. Jūratės Stauskaitės parodos „Piešiniai“ atidarymas. Dalyvauja T. Sakalauskas, J. Stauskaitė, V. Daujotytė, J. Baranova, jaunimo neofolkloro grupė „Sen svaja“
3 d. 19 val. – G. Burke „GAGARINO GATVĖ“ Rež. – V. Balsys	Vilniaus mokytojų namai
8 d. 19 val. – A. Dilytės „LAUROS KOSMO-SAS“ Rež. – A. Dilytė	2 d. 17 val. <i>Svetainėje</i> – vakaras „Dubysai Žemaičių kalnai meilesni negu muižės raudonos“ Dalyvauja literatūrologas R. Tamošaitis, aktorius R. Rimeikis, Raseinių kultūros centro folkloro ansamblis „Degulė“, Vilniaus mokytojų namų liaudiškos muzikos ansamblis „Kankeliai“
Kauno kamerinis teatras	3 d. 12.30 <i>Mažojoje salėje</i> – J. Strazdasko fotografijų albumo „Žemaitijos rūkai“ pristatymas ir jo autorinės parodos atidarymas. Dainuoja Vilniaus mokytous namų žemaičių folkloro ansamblis „Tykli“
2 d. 16 val. – D. Čepauskaitės „DIENA IR NAKTIS“ Rež. – S. Rubinovas	3 d. 14 val. <i>Svetainėje</i> – savo kūrybą skaito rašytojai žemaičiai V. Reimeris, M. Martinaitis, M. Kontrimaitė, S. Lygutaitė-Bucevičienė, M. Kudarauskaitė, S. Poison, V. Navickas, R. Kašauskas, J. Nekrošius, V. Dačkevičius, D. Mušinskas, V. Stulpinės, J. Kubilius, D. Petrošius, V. Stankus. Dainuoja P. Girdenis. Popietė veda literatūros kritikė J. Riškutė
3 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „KAVINĖ „PAS BLEZA““ Rež. – S. Rubinovas	6 d. 17 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – vakaras, skirtas ansamblio „Družba“ solistės J. Korotkich jubiliejui
4 d. 18 val. – F. Rabelais „GARGANTIUA IR PANTAGRUELIUS“ Rež. – S. Rubinovas	6 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – Dzūkų vakaras – susitikimas su žurnalista D. Mickevičiumi
8 d. 18 val. – PREMJERA! Y. Rezos „TRYSGYVENIMO VERSIJOS“ Rež. – A. Jankevičius. Vaidina J. Onaitytė, G. Piktystė, D. Svobonė, S. Šildauskas, V. Gasiliūnas (teatras „Mens publica“ ir VDU teatras)	Nacionalinė dailės galerija
Kauno valstybinis lėlių teatras	8 d. 18 val. – ciklo „Japonijos menininkų portretai“ peržiūra. „Daido Moriyama. Pakeliui į Sanpaulą“ (rež. S. Watanabe)
6 d. 18 val. – V.V. Landsbergio „ATĖJAU, PAMAČIAU, NEGALĖJAU ARBA – VISIKAS RUDNOSIUKAS“ Rež. – V.V. Landsbergis	
KLAIPĖDA	
Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	
3 d. 18.30 – PREMJERA! „SVEIKAS, ČARLI!“	
4 d. 15 val. <i>Kolonų salėje</i> – F. Poulenco „DRAMBLIUOKO BABARO ISTORIJA“	
8 d. 18.30 <i>Kolonų salėje</i> – romansų vakaras	

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA

Aiškiaregys : romanė / Nora Roberts ; [iš anglų kalbos vertė Sandra Likaitė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 311, [1] p. – (Šilkas). – Keturlogijos „Donovan“ šeima: paveldėtos galios“ 2-oji knyga. – Tiražas 2800 egz. – ISBN 978-609-406-207-0

Apžavėtojas : romanė / Nora Roberts ; [iš anglų kalbos vertė Elzė Tilindytė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 309, [1] p. – (Šilkas). – Keturlogijos „Donovan“ šeima: paveldėtos galios“ 4-oji knyga. – Tiražas 2800 egz. – ISBN 978-609-406-229-2

Atsakymas – ne! : romanė / Charlene Sands ; [iš anglų kalbos vertė Miglé Puzarienė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 186, [1] p. – (Svajonių romanai, ISSN 1822-6825. Aistra). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-250-6

Beatodairiška meilė : romanė / Elizabeth Lowell ; [iš anglų kalbos vertė Eva Čepurnova]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 377, [1] p. – (Romantikės kolekcija : RK) (Šilkas). – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-609-406-209-4

Begalinė grandinė : romanė / Emilie Richards ; [iš anglų kalbos vertė Rimantė Janušaitė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 538, [2] p. – (Marcipano valandos). – Trilogijos „Šenandoa slėnis“ 2-oji knyga. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-406-156-1

Beveik rojus : romanė / Judith McNaught ; [iš anglų kalbos vertė Elžbieta Filipavičiutė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 605, [2] p. – (Šilkas). – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-609-406-189-9 (jr.)

Bronzinio jdegio kerai : romanė / Barbara Delinsky ; [iš anglų kalbos vertė Rolanda Asta Strumilienė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 311, [1] p. – (Šilkas). – Tiražas 2800 egz. – ISBN 978-609-406-206-3

Buvęs būsimas : romanė / Josie Metcalfe (Džosi Metkalif) ; [iš anglų kalbos vertė Miglé Puzarienė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2012 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 186, [1] p. – (Svajonių romanai, ISSN 1822-6825. Balzamas). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-281-0

Gundantis prisilietimas : romanė / Trish Wylie (Triš Vaili) ; [iš anglų kalbos vertė Miglé Geicen]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 186, [1] p. – (Svajonių romanai, ISSN 1822-6825. Jausmų egzotika). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-246-9 : 9 Lt 40 ct

Guvernantės kerai : romanė / Elizabeth Rolls (Elizabeth Rols) ; [iš anglų kalbos vertė Egilė Barciakaitė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 364, [1] p. – (Svajonių romanai, ISSN 1822-6825. Istorinis ; 2011, Nr. 3). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-243-8

Kaip iš giedro dangaus : romanė / Susan Mallery ; [iš anglų kalbos vertė Virginija Elena Stakienė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2012 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 310, [1] p. – (Šilkas). – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-609-406-279-7

Kalėdinė peleninė medžioklė : romanė / Liz Fielding (Liz Fielding) ; [iš anglų kalbos vertė Laima Juknevičiutė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 186, [1] p. – (Svajonių romanai, ISSN 1822-6825. Romantika). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-251-3

Kalėdų jaunikis : romanė / Penny Jordan (Pené Džordan) ; [iš anglų kalbos vertė Vaida Banyakė]. – Skandalings vedybos : romanė / Emma Darcy (Ema Darsi) ; [iš anglų kalbos vertė Vilma Pluciūtė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 364, [1] p. – (Svajonių romanai. Duetas : žaismingų Kalėdų ; 2011). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-245-2

Karštos naktys kitoje pasaulio pusėje : romanė / Sarah Mayberry (Sara Maiberi) ; [iš anglų kalbos vertė Jurgita Saulytė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 186, [1] p. – (Svajonių romanai, ISSN 1822-6825. Tango). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-253-7

Kas dabar bus? : romanė / Emilie Rose (Emily Rouz) ; [iš anglų kalbos vertė Miglé Geicen]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 186, [1] p. – (Svajonių romanai, ISSN 1822-6825. Aistra). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-214-8

Kerėtoja : romanė / Nora Roberts ; [iš anglų kalbos vertė Sandra Likaitė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 314, [1] p. – (Šilkas). – Keturlogijos „Donovan“ šeima: paveldėtos galios“ 1-oji knyga. – Tiražas 2800 egz. – ISBN 978-609-406-186-8

Ko ji nori? : romanė / Jennifer Crusie ; [iš anglų kalbos vertė Sandra Likaitė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 311, [1] p. – (Laisvalaikio parkas). – Tiražas 2800 egz. – ISBN 978-609-406-230-8

Leisk tave mylėti : romanė / Sandra Merton ; [iš anglų kalbos vertė Filomena Vaitkutė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 186, [1] p. – (Svajonių romanai, ISSN 1822-6825. Jausmų egzotika). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-248-3

Lemtingas aukcionas : romanė / Lucy Monroe ; [iš anglų kalbos vertė Neringa Milaknienė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2012 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 186, [1] p. – (Svajonių romanai, ISSN 1822-6825. Jausmų egzotika). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-263-6

Likimo vingis : romanė / Jayne Ann Krentz ; [iš anglų kalbos vertė Giedrė Rakauskaitė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2011 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 380, [1] p. – (Romantikės kolekcija : RK) (Šilkas). – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-609-406-184-4

Meilės loterija : romanė / Shirley Jump (Širlė Džump) ; [iš anglų kalbos vertė Dovilė Vaišvilaitė-Akderė]. – Vilnius : Svajonių knygos, 2012 (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 186, [1] p. – (Svajonių romanai, ISSN 1822-6825. Romantika). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-406-264-3

„Kelionė į paslaptiną salą“

Savaitės filmai**Geležinė ledi *****

Tiems, kuriems dar nenusibodo biografiniai filmai, režisierė Phyllida Lloyd („Mama Mia!“) ir aktorė Meryl Streep, ką tik laimėjusi „Oskarą“, primins pirmają ir vienintelę moterį – D. Britanijos ministrę pirmininkę Margaret Thatcher. Kadaisė galingiausia šalies moteris dabar yra ligota pensininkė. Ją nuolat aplanko prisiminimai. Jiems ir paklūsta filmo pasaikojas, kuriame ir Geležinės ledi vaikystės, ir politinio iškilmimo, ir šeimyninio gyvenimo epizodai. Taip pat vaidina Jimas Broadbentas, Susan Browne (D. Britanija, Prancūzija, 2011). (Vilnius, Kaunas)

Kelionė į paslaptiną salą ***

Septyniolikmetis Šonas Andersonas gauna žinią apie paslaptiną salą, apie kurią niekas anksčiau negirdėjo. Kartu su tokiu pat nekantriu patėviu Henku jie nusprendžia išsiaiškinti, kas išsiuntė žinią, ir išsirengia į nuotykių kupiną kelionę. Is pradžių kryptis – Ramiojo vandenyno Pietūs, paskui ten, iš kur beveik niekas negrįžta. Tarp ugnikalnių ir aukso kalnų čia gyvena keistos būtybės. Sala dar neatskleidė visų savo paslapčių. Nuotykių filme, kuris skirtas žiūrovams nuo šešerių metų, nuotykiai dauginasi lyg pagal geometrinę progresiją. Brado Paytono filme pagrindinius vaidmenis sukurė Dwyane'as Johnsonas, Michaelas Caine'as, Joshua Hutchersonas (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Mano didysis O! ****

Tanya Wexler komedijoje „Isterija“ pasinaudojo išsilavinusiai publikai žinomas psychoanalizės atsiradimo motyvais ir perkélė veiksma į Viktorijos laikų Londoną. Sakoma, kad XIX a. pabaigoje isterija čia sirgo kas antra moteris. Su liga pasiaukojamai grumiasi gydytojas Dalrymple'as, naudodamas intymų vietų masažą. Daktaras pasiryžęs viskam, kad tik klestėtų mokslas. Ir daro tai visai sėkminges. Tai liudija ir prie jo kabineto nusidriekusi eilė. Tad nekeista, kad jaunas gydytojo asistentas nuolat kenčia rankos skausmus. Todėl jis nusprendžia pasinaudoti elektra ir sukurti prietaisą, išlaisvinantį jo ranką. Nuo tada moterys pradėjo siekti nepriklasomybės, o vyru svarba ēmė mažėti. Žinoma, dėl visko kalta elektra. Pagrindinius vaidmenis sukurė Maggie Gyllenhaal, Hugh Dancy, Jonathanas Pryce'as, Rupertas Everettas (D. Britanija, Prancūzija, Vokietija, Liuksemburgas, 2011). (Vilnius, Kaunas)

Meilės priesaika **

Jautrioms ir romantiškoms sieloms skirtas Michaelo Sucus filmas pasaikoja apie mylimųjų porą. Jaunavedė patenka į autoavariją ir ją ištinka koma. Vyras nuolat budi šalia. Tačiau atsigavusi moteris neprisimena nieko – nei vyro, nei jų vedybų. Todėl jis nusprendžia padaryti viską, kad žmona jį vėl įsimylėtų. Pagrindinius vaidmenis sukurė Channingas Tatumas, Rachel McAdams ir Samas Neillas (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Nesaugus prieglobstis ***

Danielio Espinosos trileryje Denzelas Washingtonas vaidina vieną geriausius ir pavojingiausiu CŽV agentų Tobiną Frostą. Pardavęs priešams slaptus duomenis ir kodus, jis tapo išdaviku ir beveik dešimt metų slapsosi Pietų Afrikoje. Jo padaryta žala milžiniška. Perimtas CŽV agentų, jis atsiduria slėptuvėje, kur jis saugo Matas Vestonas (Ryan Reynolds). Kai slėptuvę užpuola samdiniai, Matas turi padėti Frostui pabėgti ir greit supranta, kad tai bus didžiausias jo moralės ir idealizmo išbandymas. Dabar abu turės stengtis išgyventi, kad sužinotų, kas norėjo jų atsikratyti (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Tai reiškia karę **

Du pagrindiniai filmo herojai, geriausiai draugai, įsimyli tą pačią moterį. Tai rimtai komplikuoją vyru santykius. Tarp jų prasidėjusi kova paveiks ir visus aplinkui. Režisieriaus McG filme pagrindinius vaidmenis sukurė Reese Witherspoon, Tomas Hardy, Chrisas Pine'as, Angela Bassett, Tilis Schweigeris (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

***** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras** – Milda Brukštutė

Publicistiką – Laima Kreivytė | **Stilius** – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaite

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras**VILNIUS****Forum Cinemas Vingis**

2–8 d. – Pelenė (Rusija) – 11.15, 13.45, 16.15, 18.30, 21 val.
7 d. – Džonas Karteris (3D, JAV) – 19 val.
8 d. – Loraksas (3D, JAV) – 16.30, 19.20
8 d. – Tai nutiko Jemene (D. Britanija) – 18.45
2–8 d. – Subtilumas (Prancūzija) – 11, 13.30, 16, 18.45, 21.15
2–7 d. – Paveldėtojai (JAV) – 11.35, 14.15, 16.45, 19.15, 21.45; 8 d. – 11.35, 19.15, 21.45
2–4, 6–8 d. – Tai reiškia karę (JAV) – 14.30, 16.50, 19.20, 21.30
2–8 d. – Šėtonas manyje (JAV) – 16.10, 18.45, 21.10
2–7 d. – Kelionė į paslaptiną salą (3D, JAV) – 11, 13.45, 16.30; 8 d. – 11, 13.45
2–7 d. – Kelionė į paslaptiną salą (JAV) – 18.45, 21.20; 8 d. – 21.20
2–8 d. – Tamsos baikeris: keršto demonas (JAV, JAE) – 11.10, 13.50, 16.25
2–6 d. – Tamsos baikeris: keršto demonas (3D, JAV, JAE) – 19.20, 22 val.; 7, 8 d. – 22 val.
2, 5, 7, 8 d. – Mano didysis O! (D. Britanija, Prancūzija, Vokietija, Liuksemburgas) – 18.15; 3, 4 d. – 13.15, 18.15
2–5, 7, 8 d. – Meilės priesaika (Australija, Brazilija, D. Britanija, JAV, Prancūzija, Vokietija) – 15.45, 20.30; 6 d. – 21.45
2–8 d. – Miegančių drugelių tvirtovė (rež. A. Puipa) – 12.15, 20.15
2, 5–8 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 14.05; 3, 4 d. – 11.45, 14.05
2–8 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 15.10, 17.45
3, 4 d. – Batuotas katinas Pūkis (JAV) – 12 val.
2, 5–8 d. – Geležinė ledi (D. Britanija, JAV) – 18.15; 3, 4 d. – 13, 18.15
2–8 d. – Nesaugus prieglobstis (JAV) – 15.15, 20.45
2, 5–8 d. – Karo žirgas (JAV) – 18 val.; 3, 4 d. – 12.30, 18 val.
2–8 d. – Sniegynų įkaitai (JAV, Kanada) – 15.30, 21 val.

Forum Cinemas Akropolis

2–8 d. – 12 viilties valandų (JAV) – 11.45, 14.15, 16.30, 18.45, 21.15
Pelenė (Rusija) – 11.30, 13.45, 15, 18.30, 21.40
7 d. – Džonas Karteris (3D, JAV) – 19 val.
8 d. – Loraksas (3D, JAV) – 17.15, 19 val.
8 d. – Tai nutiko Jemene (D. Britanija) – 20.45
2–6 d. – Kelionė į paslaptiną salą (3D, JAV) – 10.30, 13.15, 16.15, 19 val.; 7, 8 d. – 10.30, 13.15, 16.15
2–7 d. – Tamsos baikeris: keršto demonas (3D, JAV, JAE) – 12.45, 17.15, 19.30, 21.50; 8 d. – 12.45, 19.30, 21.50
2–8 d. – Paveldėtojai (JAV) – 12.15, 14.45, 17.45, 20.15; Šėtonas manyje (JAV) – 14.30, 19.15, 21.30; Tai reiškia karę (JAV) – 15.30, 18, 20.30
2, 5–8 d. – Caraitis Ivanas ir Vilkas Pilkas (Rusija) – 13 val.; 3, 4 d. – 10.45, 13 val.
2–8 d. – Sniegynų įkaitai (JAV, Kanada) – 11, 18.15
2–7 d. – Nesaugus prieglobstis (JAV) – 13.30, 20.45; 8 d. – 13.30
2–8 d. – Subtilumas (Prancūzija) – 15.45, 21 val.
3, 4 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 12 val.
2–8 d. – Batuotas katinas Pūkis (3D, JAV) – 10.15
Meilės priesaika (Australija, Brazilija, D. Britanija, JAV, Prancūzija, Vokietija) – 16.45;
Mano didysis O! (D. Britanija, Prancūzija, Vokietija, Liuksemburgas) – 16.45; Miegančių drugelių tvirtovė (rež. A. Puipa) – 11.45
3 d. – Savaigalis su Pasaka. Lėlių teatro meistras – 15 val.
3 d. – Trumpoji animacija – 16 val.
4 d. – Moterų pokeris – 14 val.
5 d. – Slam poezija – 18 val.

Skalvija

Moterų filmų festivalis „Šeršeliai tam“
2 d. – Nana (Prancūzija) – 17 val.
2 d. – Mano vaikų tévas (Prancūzija, Vokietija) – 18.30
2 d. – Mergaitės (Švedija) – 20.40
3 d. – Potiche. Žmonos maištas (Prancūzija) – 15 val.
3 d. – Legenda apie skraidantį Kiprietį (Slovakija, Lenkija) – 17 val.
3 d. – Nakties žaidimas (Švedija) – 19.10
3 d. – Kripano atvejis (Ispanija) – 21.10
4 d. – Otilia Rauda (Meksika) – 15 val.
4 d. – Kambarys 304 (Danija) – 17.10
4 d. – Jos (Prancūzija, Lenkija, Vokietija) – 19 val.
4 d. – Mano megstamiausias metų laikas (Prancūzija) – 21 val.
5 d. – 80 dienų (Ispanija) – 15 val.
5 d. – Maža šalis (Ispanija, Urugvajus, Argentina) – 17.30
5 d. – Sparnuotos kiaulės (Lenkija) – 19 val.
5 d. – Dienos gražuolė (Prancūzija, Italija) – 21 val.
6 d. – Mėnulis tavyje (dok. f., Slovakija) – 17.30
6 d. – Moteris be pianino (Ispanija) – 19 val.
6 d. – Atvirukai iš Leningrado (Venezuela, Peru) – 21 val.
7 d. – Gimusios kentėti (Ispanija) – 17 val.
7 d. – Muzikinės kėdės (Argentina) – 19.10
7 d. – Gyvenimas pilyje (Prancūzija) – 21 val.
8 d. – Ju ir jos (dok. f., Airija) – 17.20
8 d. – Planai rytojui (Ispanija) – 19 val.
8 d. – Mergina traukinyje (Prancūzija) – 21 val.
Ciklas „Karlonos kinas“
3 d. – Tvenkinio paslaptys (Prancūzija) – 13 val.
4 d. – „Tindirindžio“ animacijos rinktinė „Pasakų pasaulis“ – 13 val.

Pasaka

Moterų filmų festivalis „Šeršeliai tam“
2 d. – Potiche. Žmonos maištas – 17 val.;
Paslėptas dienoraštis – 19 val.; Jos – 21 val.;
Mergina traukinyje – 17.30; Hanezu – 19.30;
Kambarys Nr.304 – 21.15; Otilija Rauda – 18 val.;
Atvirukai iš Leningrado – 20.30
3 d. – Dienos gražuolė – 17 val.; Fėja – 19 val.;
Jos – 21 val.; Nana – 15 val.; Vien meile ir vandeniu gyvi – 16.30; Mergaitės – 18.30; 80 dienų – 20.30; 3 d. – Atvirukai iš Leningrado – 15.30; Neatmenu tavo veido – 17.30;
Pasiimk mano akis – 19.15; Maža šalis – 21.15
4 d. – 80 dienų – 15 val.; Mėnulis tavyje – 17 val.; Paslėptas dienoraštis – 18.30;
Gyvenimas pilyje – 20.30; Moteris be pianino – 15.30; Kolekcionierė, Jau puiku, tik dar šiek tiek... – 17.30; Anapus miego – 20.15; Gimūsios kentėti – 19 val.; Maža šalis – 21 val.
5 d. – Anapus miego – 17.30; Jos – 19.15; Planai rytojui – 21 val.; Legenda apie skraidantį Kiprietį – 20.30; Otilija Rauda – 18 val.; Atvirukai iš Leningrado – 20.15
6 d. – 80 dienų – 15 val.; Mano megstamiausias metų laikas – 17 val.; Jo ir Jos – 19.30; Mergaitės – 21.15; Vaikai iš Amerikos višbučio – 17.30; Gyvenimas pilyje – 19.15; Planai rytojui – 21 val.; Neatmenu tavo veido – 16 val.; Mamos ir tėčiai – 18 val.; Muzikinės kėdės – 20.30
7 d. – Mergina traukinyje – 17 val.; Variacijos kaukių tema – 19 val.; Kambarys Nr.304 – 20.30; Sparnuotos kiaulės – 17.30; Dėlionė – 19.30; Mergaitės – 21.15; Maža šalis – 21 val.
8 d. – Mano vaikų tévas – 21.15; Kambarys Nr.304 – 19.30; Fėja – 21.30; Maža šalis – 18 val.; Otilija Rauda – 20 val.

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „Meno dienos“,

Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.

Eli. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 900 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia LR Kultūros rėmimo fondas,

Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondas

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)

7 meno dienos | 2012 m. kovo 2 d. | Nr. 9 (977)